

Nový věk

Blanka Borovská

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Blanka BOROVSKÁ**
Osobní číslo: **H128276**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Nový věk**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na ideje pro a proti v pedagogice
- na směry environmentalismus, feminismus a holismus
- na alternativní školu (předpoklad dobrého školství, co trápí učitele a jak dosáhnout cíle)
- na to, co je to objednávka z vesmíru
- na vlivy postmoderního myšlení
- na sociální hledisko
- v praktické části vypracují textovou analýzu, argumentační analýzu a srovnání argumentace daných textů

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Formánková, L. a Rytířová, K. *Abc feminismu*. Brno: NESEHNUTI, 2004.

Honzíková, J., Mach, P., Novotný, J. a kolektiv. *Alternativní přístupy k technické výchově*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2007.

Konečná, M. *Cvičebnice k objednávkám z vesmíru*. Olomouc: Vydalo nakladatelství ANAG, s.r.o., 2010.

Lacroix, M., *Co hlásá New Age*. Olomouc: Centrum Aletti, 2000.

Stříbrná, M. *Andělské děti světla*. Olomouc: Fontána, 2000.

Šiler, V. *Co je to New Age?*. 1996.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Antonín Dolák, Ph.D.

Katedra společenských věd

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

Mgr. Michal Vavřík, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 31.3.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje hnutí Nového věku, protože tento směr není v České republice příliš odborně zachycen.

V teoretické části jsem se zaměřila na vysvětlení co je to Nový věk, environmentalismus, feminismus, holismus, alternativní školy, co je předpokladem dobrého školství, co trápí učitele, co je to objednávka z vesmíru, vlivy postmoderního myšlení a sociální vlivy.

Cílem bakalářské práce v praktické části je poukázat na krátkost života a vytvořit teorii, která přiměje lidi k zamyšlení nad hodnotou jejich života.

Klíčová slova:

Nový věk, Věk Vodnáře, environmentalismus, feminismus, holismus, alternativní školy, objednávka z vesmíru, participace, výchova, sociální rizika, vzdělání, religiozita, spiritualita, postmoderní myšlení.

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with the New Age movement even though this movement has not been explored in expert publications.

The theoretical part of the thesis focuses on the explanation what terms such as feminism, holism, and alternative school mean, and then it explains what the assumption of good school is, what teachers are bothered by, what the order of the universe means and how the influences of post-modern thinking and social influences can be understood.

The aim of this bachelor's thesis is to point out the shortness of life and develop a theory which will make people contemplate the value of their lives.

Keywords:

New Age, The age of Aquarius, environmentalism, feminism, holism, alternative school, the order of the universe, participation, education, social risk, religiosity, spirituality, post-modern thinking.

Tímto světem projdete pouze jednou. Proto každé dobré slovo a laskavost, kterou můžete prokázat kterékoliv lidské bytosti nebo němé tváři, vykonejte nyní. Nic neodkládejte ani nezanedbávejte, neboť již nikdy nepůjdete stejnou cestou.

John Galsworthy

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Nový věk“ zpracovala samostatně a použila jsem literaturu, uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, která je součástí této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. et Mgr. Antonínu Dolákovi, Ph.D. za odborné vedení a trpělivost při tvorbě práce i za cenné rady, které mi pomohly zlepšit její kvalitu.

OBSAH

NOVÝ VĚK	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 SMĚRY	13
1.1 ENVIRONMENTALISMUS	13
1.1.1 Názory na lidský a duchovní svět	14
1.1.1.1 Pavel Skála.....	14
1.1.1.2 Hana Horká	14
1.1.1.3 Karel Rýdl.....	15
1.1.1.4 Jaromír Rašín	16
1.1.1.5 Bohumil Ryba	16
1.1.1.6 Sebastian Franck	17
1.1.1.7 Aureola Theophrasta Bombasta Paracelsa.....	18
1.2 FEMINISMUS	20
1.2.1 Názory na feminismus.....	20
1.2.1.1 Karolina Světlá	20
1.2.1.2 Marie Riegrová-Palacká	21
1.2.1.3 Věnceslava Lužická	21
1.2.1.4 Honorata Zapová.....	21
1.2.1.5 Lynn Abramsová.....	22
1.2.2 Názory na feminismus.....	23
1.2.2.1 Josef Hausmann	23
1.2.2.2 Jana Decarli Valdřová.....	24
1.2.2.3 Marie Haisová.....	24
1.2.2.4 Pavel Kosatík	25
1.2.2.5 Mirek Vodrážka a Mirka Vodrážková	25
1.2.2.6 Veronika Věra Tydlitátová	25
1.3 HOLISMUS	26
1.3.1 René Descartes	26
1.3.2 Aristotelés ze Stageiry.....	26
2 ŠKOLSTVÍ.....	28
2.1.1 Sociální a osobnostní výchova	28
2.1.2 Sociální rizika.....	29
2.1.3 Výchova v rodině	29
2.1.4 Důležitost slova ve výchově.....	31
2.1.5 Dobrá výchova	32
2.1.6 Nový věk a školství.....	32
2.1.7 Participace	32
3 ALTERNATIVNÍ ŠKOLY	34
3.1 TYPY ALTERNATIVNÍCH ŠKOL	34
3.1.1 Klasické reformní školy	34
3.1.1.1 Waldorfská škola	34
3.1.1.2 Montessoriovská škola.....	34
3.1.1.3 Freinetovská škola	35
3.1.1.4 Jenská škola	35
3.1.1.5 Daltonská škola.....	35

3.1.2	Církevní (konfesní) škola	36
3.1.3	Moderní alternativní školy	36
3.2	PŘEDPOKLAD DOBRÉHO ŠKOLSTVÍ	36
3.3	CO TRÁPÍ UČITELE	38
3.4	JAK DOSÁHNOUT CÍLE	38
4	OBJEDNÁVKA Z VESMÍRU	39
4.1	NÁZORY	39
4.1.1	Clemens Maria Mohe	39
4.1.2	Clif Sanderson	39
4.1.3	Bärbel Mohr	40
4.2	FILMY A NOVÝ VĚK	40
4.2.1	What the bleep do we know (Co my jen víme)	40
4.2.2	The Secret (Tajemství)	40
4.2.3	Názory na štěstí	41
4.2.3.1	Michal Vančura	41
4.2.3.2	Jaroslav Dušek	41
4.2.3.3	Alicia Hamm	42
4.3	OBJEDNÁVKA Z VESMÍRU FUNGUJE	42
4.4	OBJEDNÁVKA Z VESMÍRU NEFUNKUJE	42
4.5	ON-LINE VESMÍR	43
5	POSTMODERNÍ MYŠLENÍ	45
5.1	VLIVY POSTMODERNÍHO MYŠLENÍ NA PŘÍSTUP K RELIGIOZITĚ	46
5.2	RELIGIOZITA	46
5.3	RELIGIOZITA A NOVÝ VĚK	47
5.4	NOVÝ VĚK JAKO SPIRITUALITA POSTMODERNY	47
5.5	POSTRACIONALISTICKÁ DOBA	48
II	PRAKTICKÁ ČÁST	49
6	FILOZOFIE NOVÉHO VĚKU	50
6.1	CÍLEM VÝZKUMU	50
6.2	FORMULACE HYPOTÉZY A VYTVOŘENÍ PRACOVNÍCH HYPOTÉZ	50
6.2.1	Hypotéza	50
6.2.2	Pracovní hypotézy	50
6.2.3	Vyhodnocení hypotéz	51
6.3	METODY VÝZKUMU	54
6.4	TEXTOVÁ ANALÝZA	54
6.4.1	M. Basilea Schlinková	55
6.4.2	Zdeněk Vojtíšek	55
6.4.3	P. Vladimír Rudolf	56
6.5	ARGUMENTAČNÍ ANALÝZA	56
6.5.1	M. Basilea Schlinková	56
6.5.2	Zdeněk Vojtíšek	57
6.5.3	P. Vladimír Rudolf	58
6.6	SROVNÁVÁNÍ ARGUMENTACE DANÝCH TEXTŮ	58
	ZÁVĚR	64

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
---------------------------------------	-----------

NOVÝ VĚK

Jedná se o hnutí, které vzniklo v 60. letech 19. století v USA a Evropě. Stalo se součástí kultury a životního stylu každého člověka, aniž si to uvědomujeme. Kromě tohoto označení se setkáváme ještě s těmito názvy: New Age, Věk Vodnáře, nové paradigma, Věk změn, proměna doby, epochální zvrát, Planetární proměna, duchovní souznění, Vodnářské spiknutí, mutace vědomí a transformace společnosti, nové vědomí, nové myšlení, nové vidění, Sluneční věk, holistické paradigma, holografický obraz světa, nová gnóze, neognosticismus, nová spiritualita. Bohužel žádný z těchto názvů se nevrhl do mysli lidí natolik, aby se stal technickým termínem. I když jsou názvy užívány volně, až nahodile veřejnost toto hnutí zná hlavně pod názvem „New Age“ proto, ve své práci budu používat i toto označení (Šiler, 1996, s. 9-10).

Nový věk se stal tématem diskusí teologů, filosofů a vědců. Jako každý směr má své příznivce, ale i odpůrce. Mohli bychom říct, že New Age je teosofie, okultismus, esoterika, hermetismus, mystika, mytologie, magie, pohanství, astrologie, šamanismus, satanismus, znovuobjevení Orientu, náboženský synkretismus, eklekticismus, pokus o nenáboženské náboženství, světskou spásu, psychoboom-rozmach nových psychologických objevů a jejich terapeutické využití, nebo velký humbuk pro velký byznys (Šiler, 1996, s. 4, s. 10).

S každou novou věcí vzniká spousta otázek, jako například: Je Nový věk filozofie, ideologie, věda, náboženství, politika, praxe, nebo životní styl? Pomůže lidstvu, nebo je to krok ke zkáze? Jaké budou následky? Znamená toto hnutí pokrok, nebo návrat ke starému? Co je to vlastně pokrok? Je to něco úplně nového, nebo zjišťujeme, že naši předci byli moudřejší, a proto se vracíme ke starému, ale s využitím moderní techniky? Vždy záleží na úhlu pohledu, do jaké míry chceme dané věci porozumět a zda máme správné informace (Šiler, 1996, s. 5).

Žádné paradigma se nedá přesně definovat. Některá paradigma motivují k dosažení vyšších cílů a jiným se naopak vyhýbáme (drogy). Lidstvo neustále prochází nějakými změnami, ale co mají všechny změny společné, je naděje na něco lepšího. Je to soustava myšlenek, prožitků a představ, které se mění vždy s příchodem nové epochy (Šiler, 1996).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SMĚRY

Do Nového věku patří i níže uvedené směry, které se snaží dosáhnout zodpovědnosti člověka za jeho chování, dávají mu možnost rozvíjet se a hlavně být v souladu s duší a přírodou.

1.1 Environmentalismus

Základem zkoumání není předmět, metoda, nebo ideologie. Neřeší technické problémy, nezavrhuje lidskou civilizaci jako takovou ani nejedná bezmyšlenkovitě. Týká se lidského i mimolidského světa. Opírá se o všeobecné vědění a snaží se o vytvoření lepšího člověka, i když žádný organismus nedisponuje takovou schopností sebereflexe, aby dokázal na jedné straně se stát řadovým členem ekosystému a na druhou stranu byl hegemonním druhem. Dnešní Homo sapiens sapiens jako evolučně úspěšný druh usiluje o dosažení maximálního přisvojení materiálních a energetických zdrojů k zabezpečení sebe a svého potomstva (Dlouhá a kol., 2009).

Environmentální výchova se snaží docílit toho, aby člověk dokázal řešit problémy, svým chováním myslel na budoucí generace, snažil se problémům předcházet, neřešil jen následky, byl schopen sebekritického hodnocení a žil v souladu s přírodou, protože využívá její zdroje (Dlouhá a kol., 2009).

Mimo jiné jevy patří v současné době k hlavním problémům lidská chamtivost, lhostejnost, necitlivost, bezohlednost a agresivita, které rostou takřka geometrickou řadou. Otázkou je, co lidi vede k takovému chování, do jaké míry si své chování neuvědomují, do jaké míry si nechtějí své chování uvědomit nebo se chovají právě takto proto, že jsou společností či jedinci zahrnuti do kouta. Z hlediska environmentální situace se ukazuje, že tento problém je hlavně psychologický. Tyto psychické jevy vyloženě nabádají k hledání příčin. Například proč dochází k takovému chování? Sociologie zkoumá chování mas, ale nikdo ještě nenašel odpověď na to, jaká je jejich motivace, jak jsou jednotlivé psychické jevy propojeny, jak tohoto propojení využít a co působí na jedince tak, že dochází k takovým procesům (Dlouhá a kol., 2009).

1.1.1 Názory na lidský a duchovní svět

1.1.1.1 Pavel Skála

V *Dynamické psychologii a environmentální výchově* uvádí, že Sigmund Freud došel k názoru, že domnělé neurotické příznaky vznikají na určité úrovni v psychice, která není vědomá, protože duševní konflikt, který leží v jejím základu, se ve vědomí nedá vyřešit tak, aby u vzniklého konfliktu došlo k uspokojení obou stran. U domnělého duševního konfliktu dochází k ohrožení prožívání jedince, které Sigmund Freud nazývá pudovostí, a nároků okolí, které jsou většinou sociálního charakteru. Pokud jedinec není schopen, nebo nechce v určité fázi problém vyřešit ke spokojenosti své a svého okolí, přesouvá se tento konflikt do nevědomí, kde se vyřeší jen částečně. Cenou za toto částečné uspokojení je ztráta původní motivace, duševní pohody, schopností adaptace v prostředí, a to až do doby, než se pacient uvolní a vědomě tento zakonzervovaný problém z nevědomí vytáhne, analyzuje a vyřeší. Po vyřešení konfliktu dojde k znovu získání energie, motivace a proměně v chování (Dlouhá a kol., 2009).

1.1.1.2 Hana Horká

Ve *Starosti a péči o celek - v globální výchově* uvádí, že pokud by o sebe život nepečoval, neexistoval by, a způsob, jakým o sebe život pečuje, určuje způsob bytí. Při globálním pohledu na Zemi zjistíme, že globalizace kultury může přesáhnout celospolečenské zájmy, ale nikoliv transcendentní. Čas, prostor, informace a výměnný obchod lidí spojuje, ale i rozděluje. Diference nebo polarizace prohlubuje nejistotu, úzkost a nespokojenost. I příliš velká informovanost může způsobit strach ze složitosti, ale i pochopení světa. U přemíry informací je důležité rozlišovat, co je podstatné a co vedlejší, umět k informacím zaujmout správný postoj. Toho nelze dosáhnout bez kritického myšlení, chápání smyslu, vývoje, souvislostí a příčin jevů. Složitost a rychlé změny mohou narušit některé dosavadní platné zásady a tím ohrozit lidskou integritu hlavně v chudých zemích. Rostoucími rozdíly mezi bohatými a chudými, nerozumným využíváním přírodních zdrojů a migrací dochází k narušení kulturní diverzity, rozkladu sociálních vazeb, zvyšování životní nejistoty, projevuje se menší ochota k solidaritě, degradace kultury a prohlubuje se pocit bezmoci (Dlouhá a kol., 2009).

Toto vše nutí člověka uzavírat se do sebe, do vlastní skupiny a odmítat druhé. Pokud se zvýšení nároků na sociální a lidský potenciál spojí s pragmatickým životem, s možností

rychlého a snadného výdělku, může dojít k nárůstu povrchnosti, sobeckosti a bezohlednosti vůči ostatním. S globalizačními změnami se snaží každý jedinec vyrovnat a přitom najít své kořeny, vazby a oporu ve své komunitě. Proto se při výchově a vzdělávání společnost snaží ukázat každému jedinci cestu, jak převzít kontrolu nad vlastním rozvojem a osudem, ale ukazuje mu i složitost světa. Lidé, kteří nemají představu, čeho by chtěli v životě dosáhnout a nedovedou si stanovit jasný cíl, mají v tomto světě pocit bezvýznamnosti a nepotřebnosti. Podle psychologů jsou vůči svému okolí a světu lhostejní, agresivní, chamtiví, sobečtí a bezohlední (Dlouhá a kol., 2009).

Globální výchova nechce jedince vytrhnout z jeho kultury, ale chce, aby lidé z lokální kultury poznávali, hodnotili, srovnávali a respektovali i ostatní kultury. Cílem je snižování globálního a lokálního napětí na základě respektu k pluralitě různých kultur, vrstev, společností, forem skutečností a přírody. Na základě jednotlivých poznatků se směřuje k obnově světa. V žádném případě se nejedná o rušení jednotlivých kultur a místo toho vytvoření jedné nové. Globální výchova usiluje o rozvoj všech kultur (Dlouhá a kol., 2009).

Proto učitelé vedou žáky k poznání, že budoucnost není pevně daná. Budoucnost každý svým chováním a jednáním nejen jako jednatel, ale i jako společnost ovlivňuje a buduje. Pedagog učí žáky uvědomit si rozdíly mezi kulturami, diskutovat o těchto rozdílech, srovnávat je, kriticky je hodnotit a nakonec vytvořit vlastní stanovisko. Snaží se, aby děti viděly propojenost světa, hledaly příčinu problému a neřešily jen následek. Další úlohou učitelů je přihlížet k potřebám dětí a směřovat je k jejich rozvoji. Děti svého rozvoje dosáhnou hlavně vlastním objevováním, které závisí na jejich úspěchu a respektu k nim samým. Rodiče a učitelé by měli dětem pomáhat rozvíjet jejich talent, nadání, lásku, respekt, duchovní stránku a zvědavost po poznání. Toho lze dosáhnout jen tehdy, pokud děti budou chtít samy něčeho dosáhnout, a pak teprve učitelé jako pomocná ruka spolupracují s rodiči, kteří jsou hlavními vychovateli (Dlouhá a kol., 2009).

1.1.1.3 Karel Rýdl

Ve svém díle *Škola jako místo změny. Učitelé listy, 1999/2000, 4, s. 9-10* uvádí, že člověk je schopen kritického myšlení, asertivního chování, komunikace v různých jazycích a spolupráce. Děti dovedou odhalovat souvislosti, odpovědně se učit, čelit nepravostem, řešit konflikty bez násilí, mít čisté svědomí, být odpovědní za své činy a přitom zůstat samy sebou (Dlouhá a kol., 2009, s. 157-158).

1.1.1.4 Jaromír Rašín

V díle *O krátkosti života* (1927) chtěl docílit toho, aby čtenář měl pocit, že k nám promlouvá sám Lucius Annaeus Seneka. Tento významný filozof se narodil v roce 54. př.n.l. a již v této době se snažil ve svých knihách proniknout k podstatě hmoty. Pozorováním jednotlivých přírodních úkazů chce porozumět přírodě. Upozorňuje na to, jak je důležité žít v souladu s přírodou. Učí lidi, jak číst mezi řádky, při psaní zachytit podstatu, snášet neštěstí, snažit se o sebepoznání a sebezdokonalování. Poukazuje i na to, že si lidé neváží svého času a plývají s ním, jako by neměl žádnou cenu. Lidé se zabývají bezobsažnými představami, holdují pití, rozkoši, rozmařilosti. Chtějí pomoc někomu, kdo o to nestojí, místo toho, aby se zaměřili na své cíle.

Senekovou filosofií je hlavně ctnost. Považuje ji za jediné opravdové dobro, které nás i v neštěstí může učinit šťastnými. Podle Seneky by se ctnost měla stát smyslem a cílem našeho bytí. Vše, co nás od přemýšlení odvádí, jako například zábava, je zbytečné. Historické bádání považuje za bezvýznamné a společenské akce jsou obtěžující. Bůh je prapodstatou všeho, ale na druhou stranu člověku nechává právo rozhodovat o svém životě a smrti. Ve spisu o *Šťastném životě* uvádí, že lidé vlastně ani neví, co je to štěstí, a přitom po něm touží.

1.1.1.5 Bohumil Ryba

Z latinského originálu *Epistulae ad Lucilium* od Lucia Annaeua Seneky vybral a přeložil *Výbor z listů Lucilioví*. Seneka například ve svých listech upozorňuje na to, že těm, kteří dělají věci zbytečně špatně, utíká velká část života a těm, kdo nedělají nic, uteče život celý.

Lidé si často neuvědomují, jak je život krátký, a jediný majetek, který doopravdy každý člověk vlastní, je čas. Záleží jen na nás, jak s ním naložíme. Například ti, kdo odkládají život na zítřek, odkládají možnost žít už dnes. Nevidí, co ztrácí, jak a proč. Stejně tak není chudý ten, kdo má málo, pokud ví, jak i s málem naložit, ale chudý je ten, kdo neumí svého bohatství využít. I člověk, který se snaží dělat víc věcí najednou, ve skutečnosti neudělá nic pořádně, protože povrchní práce není vlastně žádná práce. I ti, kdo často mění svá předsevzetí, jsou jak věci plovoucí ve vodě, kterou proud odnáší a nikdo neví kam (Ryba, 1969). Na těchto příkladech jsem chtěla ukázat, jak je důležité stanovit si cíle, a to od nejmenších až po ty největší a hlavně u nich setrvat.

Seneka nabádá i k tomu, aby člověk dělal to, co ho učiní skutečně šťastným, a neradoval se ze slibů druhých. Radost ze slibů je radost z představ. Je krátkodobá, prázdná a většinou po

ní následuje smutek a zklamání. Stejně tak i vzácné kameny nejsou uloženy pod povrchem, ale hluboko pod zemí. Proto raduj se jen z toho, co vychází z tebe samého, a prospěje to nejen tobě, ale i druhým. Taková radost je pak věčná a jen po takové radosti lze toužit, protože vychází z čistého svědomí a z dobrých záměrů. Jsou i tací, kteří začínají žít, až umírají, ale většina lidí zemře dřív, než začnou žít. Jen člověk bez dostatečného vzdělání před životem utíká, stále na něco čeká nebo pořád začíná znovu (Ryba, 1969).

Dalším problémem lidstva je strach. Strach z neznámého a strach z hrozeb. Pokud lidem, ale i věcem sundáme masku, která nahání hrůzu, zjistíme, že pod ní není nic jiného než jen náš samotný strach. Proto klidně poslouchejme hrozeb nepřátel, ať dokážeme čelit nespravedlnosti. Seneka říká: „*Co může být horší než smrt?*“. I tehdy záleží jen na nás, jestli smrt nás zbaví jen těla, nebo po nás nezůstane nic. Moudrý člověk ze života neutíká, ale odchází s vyrovnanou myslí, protože ví, že Bůh je pozorovatel a strážce našeho nitra. Stejně jak sluneční paprsky se dotýkají země, stejně tak Božská síla sestupuje do člověka a proniká našim duchem. Podle toho, jak se stavíme k Bohu, stejně tak se staví i on k nám. Jediné, co se od nás očekává, je, že budeme hledat podstatu našeho bytí, kterou je duch a v duchu dokonalý rozum, který nám umožní žít v souladu s přírodou (Ryba, 1969).

Ve shodě s přírodou jde ctnost, která stále bojuje se zlem. Pokud člověk není silný, zlo, které je naší součástí, zvítězí nad dobrou myslí. Toto zlo nás pak svazuje a oslabuje. Proč se nás tak drží? Protože se spokojíme s povrchností, nejdeme do hloubky, nezáleží nám na druhých, nevážíme si života, všímáme si jen sami sebe a stačí nám málo, abychom byli sami se sebou spokojeni. Učit se ctnostem znamená odnaučovat se neřestem. Cesta k ctnosti je strmá, ale když ctnost zvítězí nad zlem, působí nám potěšení a není možné se jí jen tak odnaučit (Ryba, 1969).

1.1.1.6 Sebastian Franck

Alexandre Koyré v díle *Mystikové, spiritualisté, alchymisté 16. století v Německu* píše, že Sebastian Franck (1499-1542) je považován za moudrého člověka, který se snaží být vždy nad věcí, jedná s chladnou hlavou, zachovává si lidskost a je tolerantní. Na své protivníky nenadává, nepomlouvá, nepřeje jim nic špatného. Ztotožňuje Boha s bytím a zlo považuje jen za negaci. Ve svých třiačtyřiceti letech umírá vyčerpán, ale ne poražen. Podle Francka by měl být náboženský a mravní život v souladu, protože pokud si je člověk jist svou spásou, stává se nemravným. Sociální, církevní a dogmatické formy na jednu stranu svazují a brání člověku v jeho rozvoji, ale na druhou stranu, i když je člověk nedokonalý, není mož-

né nevědomky hřešit. Stejně tak není možné z donucení činit dobro. Církev v oči Francka nemá žádnou hodnotu, protože Božská síla na duši člověka působí přímo. Na ducha může působit zase jen duch a jen v duchu člověk může uctívat Boha bez přetvářky a bez předpoklů. Všechny hříchy existují jen v očích člověka, nikoliv v očích Boha. Bůh byl, je a bude v nás. Záleží jen na nás, zda svůj omyl rozpoznáme a napravíme. Většina omylů vzniká z nevědomosti. Bez omylu bychom netoužili po dobru a spáse. Je škoda, že z cizích chyb se málokdo poučí. Lidé se chtějí učit jen z vlastních chyb. Pokud Bůh chce, aby mu lidé sloužili svobodně, nesmí jim bránit v jejich jednání. Na druhou stranu, bez zla by Bůh nemohl dát lidem lásku a milost. Bůh pomáhá člověku jen tehdy, pokud si to člověk sám přeje (objednávka z vesmíru). Tím, že se člověk obrátí ke svému Já, se může sám spasit, nebo zatratit. Franck dále tvrdí, že voluntās (vůle) je jak svobodná, tak i otrocká, ale i všemocná a bezmocná. Někteří nazývají Francka moderním historikem, jiní zase popularizátorem. Fakt je ten, že se dějiny stále opakují. Touha po zisku, moci a vládě v každém člověku bojuje proti svobodě, duchu, lásce a toleranci. Podle Francka jsou tyto protiklady normální, protože všechny společnosti byly a jsou založeny na síle a útlaku. Vnější formy to považují za akademickou přirozenost, protože lidé nechtějí být zodpovědní za své činy. Raději hledají útěchu ve svárech. Je mnohem jednodušší obviňovat druhé, přitakávat silnějšímu, než čelit problémům a nést za ně zodpovědnost. Otázkou je, jestli je pošetilé věřit, že si lidé někdy budou chtít uvědomit krátkost života, a že každá moc, dokonce i moc Římanů měla vymezený čas (Koyré, 2006).

1.1.1.7 Aureola Theophrasta Bombasta Paracelsa

Žil v letech 1493-1541. Toužil po poznání a chtěl propojit teorii s praxí. Knihu považoval za základ, ale ne dogma. Skutečnou moudrost hledal ve světě, v praxi a realitě. Chtěl poznat, jak žijí lidé z různých vrstev. Zajímal se o astronomii, magii, teologii a další vědy. Své poznatky získával i od stařen a lidových léčitelů, kteří čerpali z poznatků svých předků. Byť sám byl lékařem, pochybuje o kvalitách některých svých kolegů. Říká: „*místo, aby se snažili léčit, paktují se s lékárníky a z chudáků tahají peníze*“. Na základě svých životních zkušeností vytvořil novou koncepci života, vesmíru, člověka, Boha, a to bez dogmat a obřadů. Byl přesvědčen, že vše, co je kolem nás, je živé. O vesmíru hovořil jako o věčném toku života a přírodu považoval za moudrou, protože nám sama nabízí léky na každou nemoc, abychom mohli žít v harmonii (Koyré, 2006).

Podle Paracelsa pochází vše, co je na tomto světě, z přírody nebo to příroda sama vytvořila. Jinak řečeno, příroda je život a magie. Člověk snáz pochopí zákonitosti přírody, než duši, která je součástí světa a vesmíru. Paracelsus doporučuje, aby člověk postupoval od známého (od knihy) k neznámému (poznání světa). O člověku lze uvažovat jako o mikrokosmu, protože on je tou pomyslnou knihou, ve které jsou uložena všechna tajemství. Jen na člověku záleží, zda budou odhalena. Díky tomuto a jemu podobnému pojetí bychom mohli říct, že Bůh vlastně stvořil dvojí svět - hmotný a nehmotný. Hmotné je to, co je vidět a můžeme si na to sáhnout jako například tělo, které můžeme považovat za dům pro duši. Nehmotné je to, co nevidíme a nemůžeme si na to sáhnout, jako například duše, která je základem člověka. Je nesmrtelná stejně jako Slovo Boží. Bůh do této duše vdechl ducha. V duši nežijí jen dobří duchové, ale i zlí duchové a všichni musí spolu žít pohromadě v jedné duši. Do nehmotného patří také energie, moudrost, hloupost, myšlenky, pocity atd.. To vše a další působí na duši v těle člověka a člověk touto svou duší může působit zase na duši světa neboli vesmír a zhmotňovat své sny a přání (objednávka z vesmíru). Podle Paracelsa není možné, aby duše, která má magickou sílu, nic nevytvářela. Nic nevytváří fantazie, protože nemá základ v přirozenosti. Je to jen hra myšlenek bez hloubky a cíle. Magickou sílu má víra, vůle a duše, které působí na tělo. Duše se upne na myšlenku, myšlenka dá jasnou formu, cíl a imprimuje do těla tuto imaginaci. Duše je jakýmsi tělem, který vtěluje myšlenku (Koyré, 2006).

Paracelsus se na svět dívá i jako na celek. Svět přirovnává k tělu a věci k údům. Tělo a údy musí žít v harmonii, protože jsou do jisté míry na sebe závislé, stejně jak tělo a duše člověka. Poznáváme jen to, co je hmatatelné a viditelné. Vědění, které je nehmatatelné, vzniká na základě hmatatelných věcí. Každá hmatatelná věc je dočasná, jednou zanikne a když znovu vznikne, tak vznikne něco podobného, ale ne to stejné. Podobný názor zastával i Hérakleitos (540 př. n. l. - 480 př. n. l.): „*Nevstoupíš dvakrát do stejné řeky*“ (Koyré, 2006).

Síla ducha stále bojuje ze silou hmoty jak v přírodě, vesmíru, tak i v člověku. Duše, která je nesmrtelná, usiluje o to, aby i hrubá hmota, která je nedokonalá, byla dokonalá. Otázkou je, zda je možné dosáhnout dokonalosti, když je všude přítomno zlo, jak se zlem bojovat, co to vlastně zlo je. Bylo snad zlo stvořeno proto, že hmota je určena k zániku, aby se mohla vyvinout jiná, nebo vzniklo proto, abychom si uvědomili svou nedokonalost, bojovali s ní a až dokonalosti dosáhneme, vážili si jí? Tak jak jsou věci sladké a slané, suché a mokré, není zlo jen protikladem dobra? Paracelsa považuje za nesprávné bojovat protiklady

nebo podobným. Jako lékař říká, když je člověk nemocný a má horečku, doporučuje se horečka snížit studenými zábaly, ale jaký to má smysl, když tělo stejně zase teplotu zvýší? Opak nebo podobné problém nevyřeší. Lékař by měl hledat příčinu nemoci, ne řešit následek. Stejně je to i v životě. Zlo nezničíme dobrem ani zlem. Musíme hledat příčinu zla, ale abychom mohli hledat příčinu, musíme napřed vědět, kdo jsme a co chceme (Koyré, 2006).

1.2 Feminismus

Od 60. letech 19. století se feminismus dělí na různá hnutí, která usilují o rovnost pohlaví a její zakotvení v zákoně.

Žena byla vždy považována za paní domu. Starala se o chod domácnosti a výchovu dětí. Dětem připomínala dějiny, osobnosti českého národa, hovořila s nimi v češtině, dávala je do českých škol a vedla je k vlastenectví. Byla členkou nějakého českého spolku nebo nějaký český spolek podporovala například tím, že nakupovala u českých obchodníků české výrobky, podporovala české tradice, atd.. Přesto všechno si ještě dokázala najít dost času na to, aby rozvíjela dětskou dušičku. Matky byly pro své děti studnicí moudrosti, lásky a bezpečí.

Žena kromě výše zmiňovaného se snažila životeli rodiny vytvářet takové podmínky, aby si po celodenní práci odpočinul a nabral síly do dalšího dne. Nikdy nemyslela na sebe a ani to nevyžadovala od druhých. Práce ženy nebyla považována za práci, ale za její povinnost. Možná proto domácí práce, které žena vykonávala, nikdy nebyly ohodnoceny penězi, nebyl vymezen čas ani obtížnost jako u mužů, kteří za odpracované hodiny a podle obtížnosti dané práce dostávali mzdu. Dokud muži nepoznají, co obnáší svět ženy jako hospodyně, manželky, matky a paní domu, nebudou mít potřebu své chování a postoj k ženám změnit. Kritériem pro rovnoprávnost by měl být čas, obtížnost a mzda za vše, co člověk vykoná pro druhé. Ne pro sebe (Behanská, Heczková a Musilová, 2010, s. 10-14).

1.2.1 Názory na feminismus

1.2.1.1 *Karolina Světlá*

V 60. letech 19. století se snažila vysvětlit pojem emancipace. Usilovala o změnu výchovy u dívek na základě vlastní negativní zkušeností. V rodinách, kde bylo více dětí, se dívky musely uskromnit, aby chlapci mohli dostat takové vzdělání a finanční prostředky, aby se mohli osamostatnit. Nikdo neřešil otázku, jak se poctivě užívá dívka bez vzdělání a bez

finančních prostředků, když osiří nebo ovdoví. Proto Karolina Světlá, vlastním jménem Johana Rottová, chtěla, aby dívkám a chlapcům bylo umožněno stejné vzdělání. Odpůrci emancipace by oprávněně usilovali o pokoru ženy, kdyby se o ženy dokázal postarat stát. Opak byl pravdou. Počet neprovdaných žen rostl a tak emancipace byla nutností a ne rozmarem. Ženy musely potlačit své pasivní chování a začít se spoléhat jen na sebe. Tyto změny přinesly mužům hodně problémů. Museli bojovat o práci, ženy přestaly být pokorné. Někteří muži se emancipace začali bát. Vyhýbali se chytrým ženám, vyhledávali jen ty, které nechtěly vstoupit do stavu manželského a nárok si činily jen na jejich peněženku (Behanská a kol., 2010, s. 34-37 [Světlá, *Květy*, 1867 (2. půlletí), č. 6, 8.8., s 47-50, č. 7, 15.8., s 55-58, č. 8, 22.8., s 67-70.]).

1.2.1.2 Marie Riegrová-Palacká

Na konci 60. let 19. století zdůrazňovala, že žena se musí napřed postarat o rodinu a domácnost, teprve až má tyto povinnosti splněné, může se věnovat vzdělání a veřejně prospěšné činnosti. Vzdělávání mohlo být zaměřeno na výchovu dětí, zdokonalení se v zdravotní péči, atd., ale vždy to muselo být ve prospěch rodiny (Behanská, Heczková a Musilová, 2010, s. 11-12).

1.2.1.3 Věnceslava Lužická

Od konce 70. let 19. století poukazuje na neprovdané a ovdovělé ženy ze středních měšťanských vrstev, kterých stále víc přibývalo. Podle Lužické tyto ženy zasluhují soucit, protože nemají pro koho žít. Žijí osaměle, často bez finančních prostředků. Klid a štěstí naleznou až po smrti. Samostatnost těchto žen není dobrovolná, ale nucená. Z ekonomického hlediska neprovdané a ovdovělé ženy byly pro rodinu a společnost přítěží, proto vzdělání a následné uplatnění žen na trhu práce bylo jediným řešením. Ženy pracovaly jen jako telegrafistky, novinářky, lékařky a učitelky (Behanská, Heczková a Musilová, 2010, s. 12-17 [viz též Věnceslava Lužická, *Žena ve svém povolání*, Praha 1872.]).

1.2.1.4 Honorata Zapová

Byla to polská šlechtična, která ve svém díle *Nezabudky aneb Dar našim pannám*, Praha 1859 dává návod, jak být dokonalou ženou. Podle Zapové byl muž obdařen silou, aby chránil slabé, tvořil zákon, bojoval ve válce a trestal přestupky. Žena byla stvořena, aby byla vždy trpělivá, usměvavá, zbytečně nemluvila a pokud to situace vyžadovala, dobrou radou přispěla. Činila muže šťastným, když přijde unavený a někdy i ne dobře naladěný

domů. Peníze nepoužívala k ulehčení práce, aby neměla dlouhou chvíli, která trápí tělo i duši. Číst má jen ty knihy, které ji přinesou poučení. Měla by se vyvarovat knih, které jsou určeny pro zábavu, proti víře a mravnosti. Žena, chce-li být v manželství šťastna, musí být milá jak milenka, dbát na svůj zevnějšek, vždy se chovat tak, aby se to muži líbilo, domácnost učinit takovou, aby muž zábavu nehledal jinde a vždy vyhověl jeho požadavkům. Je-li nemocná, nestěžovat si, dávat mu najevo, že je pro ni vším, vyhýbat se žárlivosti a pak bude žena spokojená a šťastná (Behanská, Heczková a Musilová, 2010, s. 28-31).

1.2.1.5 Lynn Abramsová

Podle Abramsové (2005) ženy zůstávaly v pozadí možná i proto, protože muži byli jedinými živiteli rodiny. I když uvažování žen bylo většinou jasnější, podle mužů široké boky ženy předurčovaly k rození a následně k výchově dětí. Nemohly se podle vlastního uvážení bavit, odpočívat, vzdělávat, nakládat s finančními prostředky, budovat kariéru. Nesměly být jízlivé, upovídané, příliš často se zapojovat do debaty, dávat najevo, že jsou nešťastné, že je něco trápí, nebo dokonce, že je něco bolí. Byly posuzovány podle zbožnosti, podřízenosti a čistoty. Ideální žena musela být vždy usměvavá, milá, pracovitá, upravená, trpělivá, šetrná, moudrá, kurážná, věrná, vtipná a poslušná. Pokud se žena vdala, musela ještě svého muže utěšovat, být mu oporou, múzou a ukazovat mu správnou cestu. Není divu, že takovéto požadavky ženy deprimovaly a u některých vedly až k hysterii.

Věřilo se, že ženské tělo a její mysl jsou od narození propojeny. Ještě v osvícenství ženské tělo bylo velkou neznámou. Lékaři ani vědci v této době nedokázali vysvětlit menstruační cyklus, reprodukční funkci, těhotenství ani porod. Menstruační období muži považovali za nemoc. Obzvlášť, když v tomto období žena byla oslabena nebo dokonce vyřazena z pracovního procesu. Křeče, které bývaly často součástí tohoto cyklu, způsobovaly nervové podráždění a u některých žen vedly až k hysterii, kterou muži připisovali psychickému onemocnění. Smutné bylo, že ženy v očích mužů byly vlastně každý měsíc tělesně i duševně nemocné a nepřímo podle mužů volaly o jejich pomoc (Abramsová, 2005, s 7-14).

V této diagnóze ženy muže utvrzovaly i tím, že příliš snily, nosily těžké oděvy, díky dietám byly chudokrevné a pokud ne, tak se úmyslně líčily mdle, aby působily dojmem ideální ženy. Nedostatek pohybu, zapříčiněný například nošením těsných korzetů, byl nejen velice nepohodlný, ale způsoboval plynatost, která vedla přinejmenším k podráždění. Jako lék na psychické poruchy se doporučovalo manželství, děti nebo byly ženy zavírány do speciálních zařízení. V těchto zařízeních nemocné ženy umístily do tmavé místnosti bez

možnosti návštěv, čtení a pohybu. Stravu dostávaly převážně kašovitou a byly jim prováděny tělesné masáže. Smyslem této léčby bylo dosáhnout absolutní podřízenosti. Po propuštění se většinou z žen stávaly svědomité manželky, matky nebo je tato léčba přivedla k šílenství. Od šedesátých let devatenáctého století za účelem zmírnění nervových potíží a donucení ženy k přiměřenému chování gynekologové zbavovaly ženu jejího ženství odstraněním klitoris, vejcovodů a dělohy. Není divu, že s touto ideologií mužů se většina žen dostávala do pastí. Ani historikové ženám moc nepomohli zlepšit jejich situaci. Snažili se ženy vměstnat do svých narativních obrazů, protože věřili, že ženy nijak zvlášť neovlivní danou situaci. Ženu viděli jako kulisu ve světě mužů. Možná kdyby ženy byly jako muži generálkami, ekonomkami, diplomatkami a političkami, dokázaly by proti tomuto útlaku bojovat a nemusely se s podřízenou rolí sžít (Abramsová, 2005, s 7-14).

Postavení ženy zcela změnila až první světová válka. Ženy musely pracovat v továrnách, na poli, starat se o děti a o domácnost. Aktivistky psaly do ženských časopisů návrhy, jak skloubit práci v továrně, chod domácnosti a výchovu dětí. Po válce se sice většina žen vrátila k původnímu poslání ženy, ale aktivistky chtěly spojit profesi s rodinným životem (Behanská, Heczková a Musilová, 2010, s. 21-25).

1.2.2 Názory na feminismus

1.2.2.1 Josef Hausmann

Existuje spousta názorů na úlohu ženy. Podle Hausmanna (2005) ženy, které se nesmířily se svou úlohou, se snažily přesvědčit ostatní ženy o určité nepotřebnosti mužů. Díky těmto feministkám a neshodám v manželství se ženy snadno nechaly přesvědčit. Zvýšila se rozvodovost, ženy začaly samy vychovávat děti, vzrostl počet svobodných matek, a tak postupně začíná zanikat klasická rodina. Negativní stránkou je, že děti vychovávané jen matkou poznají jen její hodnoty, a tím jsou ochuzeny o vliv otce, který se může promítnout v dospělosti.

Psychoanalytici zjistili to, že v dívkách, kterým nebyla dopřána otcovská láska nebo jejich otec nedokázal prosadit svůj názor (vždy se podřídil), vyvolala tato zkušenost velké zklamání, které se v dospělosti přeměnilo v nenávist ke všem mužům. Ženy na jedné straně nechtějí být závislé na mužích, protože ti je zklamali, ale na druhé straně v nich chtějí vidět své ochránce, básníky a muže, kteří budou mít cit pro krásu.

Podle genetiky se ženy staraly o krb a děti. Muži měli úlohu ochránce a živitele z důvodu zachování rodu. Dnes nebojujeme o zachování rodu, ale o zdokonalení. Náš genetický kód je tak silný, že i dnes si většina žen vybírá muže, který je silnější než ona a chce, aby ochránil a uživil rodinu. Moderní feminismus si neuvědomuje, že žena, která bude nezávislá, těžko najde muže, který bude silnější jak ona. Na druhou stranu budou chtít nebo budou moci muži tyto úlohy splnit (Hausmann, 2005)?

1.2.2.2 Jana Decarli Valdřová

Téma současného hnutí feminismu je postavení ženy v rodině, rovné příležitosti v zaměstnání, postoj společnosti k ženskému tělu, ženské sexualitě, domácí násilí nebo obchod se ženami. Nerovné postavení je hlavně omezující v osobní, ale i obecné rovině. Jana Decarli Valdřová se jako první v naší republice zabývala konstruktivní genderovou lingvistikou na téma zviditelnění ženy v současném německém a českém jazyce (FF MU Brno, 1998). Co je mužskou a co je ženskou rolí? Do jaké míry jsou role určeny biologicky a do jaké míry je určuje společnost? Které pohlaví je doopravdy silnější? Existuje společnost, která role rozdělila správně? Podle čeho by se měly role rozdělit? Hraje čas nějakou roli? Usnadňuje nám technika práci? Olympe de Gouche v období Velké francouzské revoluce bojovala za občanská práva žen, ale dnes potřebují pomoc ženy nebo muži? Co je důležitější, role nebo vlastnosti člověka? Místo, aby o rozdělení mužských a ženských rolí rozhodovala biologie, rozhoduje společnost a doba. Každý člověk zná své sociální pohlaví-gender a záleží na každém z nás, zda tuto roli přijme nebo odmítne. Odmítnutím, ale muži riskují obvinění ze zženštilosti a ženy ze ztráty ženství (Formánková a Rytířová, 2004, s. 6-10).

1.2.2.3 Marie Haisová

Dokud nebudeme chtít definovat rozdíly mezi mužem a ženou, ani to, co je spojuje, nebudeme mít potřebu komunikace, soucitu, úcty, lásky, harmonie, spolupráce, ale nadále bude přetrvávat touha po moci a majetku (Haisová, 1999). Proto dnešní ženy nechtějí být ženami, ale chtějí se vyrovnat mužům. Už jen představa, že budou doma s dětmi je frustruje. Jejich hlavním cílem není rodina, ale kariéra, peníze a zábava. Do určité míry za to může i způsob bydlení. Dřív kuchyně nebyla místnost jen k naplnění žaludku, ale v kuchyni se vytvářelo společenství. Dnešní kuchyně jsou tak malé, že slouží pouze k vaření a rodina nemá jinou možnost, než jíst odděleně. Rodiče jí většinou u televize a děti u počítače. Otázkou je, zda lze žít v harmonii s přírodou, pomáhat druhým, když v televizi většina programů je o násilí, neštěstí a počítačové hry jsou o zabíjení? Ženy nechtějí být kapry,

kteří musí mlčky akceptovat úděl, jež jim přiřkla společnost, muži, ale který na sebe nabalily i ony samy. Až bude snahou všech vzájemná spolupráce, pochopení a úcta, ženy budou chtít být zase ženami (Chřibková, 1999).

1.2.2.4 Pavel Kosatík

Podívejme se, jak feminismus vidí někteří muži. Například Pavel Kosatík (1999) je názoru, že i v dnešní době je rovnost mužů a žen jen formální. Víme, že například ekonomickou rovnost mužů a žen proklamovali komunisté, ale ve skutečnosti muži sice proti rovnoprávnosti dodnes nebojují, ale ani pro ni nic nedělají. Na jednu stranu je správné a normální, když se všeobecně ví, že to byl a je muž, který se nějak o rodinu dokáže postarat, ale na druhou stranu musíme přiznat, že stále víc a víc přibývá mužů, kteří jsou závislí na svých matkách. Hlavně muži jsou nedospělí, nespolehliví, infantilní, nemají pevné životní postoje a sami sebe si neváží. Až se lidem vrátí sebeúcta a přestanou být závislí a nedospělí, nebude potřeba feminismus. Ženám se smyslem života stane rodina a mužům zajištění rodiny.

Feminismus z krátkodobého hlediska Kosatík chápe jako náhradní řešení pro slabé ženy, které mají pravděpodobně problém s konkrétním mužem nebo jsou lesbicky zaměřené. Touto aktivitou chtějí dosáhnout jakési satisfakce. Z dlouhodobého hlediska feminismus sleduje vnější cíle. Chce zajistit sociální a ekonomický status a jakousi formální rovnost (Chřibková, 1999, s. 27-31).

1.2.2.5 Mirek Vodrážka a Mirka Vodrážková

Jsou názoru, že dnešní společnost nemá skutečnou potřebu zkoumat, reflektovat ani měnit tradiční strukturální útisk, když dodnes ženy nedokázaly absorbovat ani první vlnu feminismu. Nevytvořily žádnou politickou stranu, nemají žádný časopis ani skutečné hnutí. Copak je možné vytvořit specifický typ společnosti, když si ženy nechtějí feminismus připustit příliš k tělu nebo se od něj některé dokonce distancují. To vše jsou důvody, proč se feministická témata bagatelizují a vytěsňují. Realitu nás učí vidět v herakleitovské metafoře v níž jsme a nejsme (Chřibková, 1999, s. 254-259).

1.2.2.6 Veronika Věra Tydlitátová

Je názoru, že muž, který je statečný a čestný, musí být i feministou. Platí to samozřejmě i obráceně. Zodpovědný člověk bez ohledu na pohlaví nemůže být rasista, ubližovat slabším, urážet, vydírat, týrat, diskriminovat, ničit životní prostředí nebo vytvořené hodnoty. Stejně tak nedokáže okrádat stát, zaměstnavatele nebo člověka. V prostředí, kde vládne snobství a

bezohlednost, se těžko bude prosazovat morálka. Proto feminismus vyvolává urážky, nezáměr a v lepším případě jen úsměv ve tváři. Lidé by si měli uvědomit, že v zájmu mužů, žen, ale i společnosti je, aby se usilovalo o rovné postavení obou pohlaví. Vždyť každý muž měl a nebo má matku, sestru, dceru nebo vnučku a nepřeje si pro své nejbližší opačného pohlaví jen to nejlepší? Samozřejmě to platí i obráceně (Chřibková, 1999, s. 254-259).

1.3 Holismus

Podle Nového věku je holismus ve znamení jednoty a harmonie. Je to přesvědčení, že fyzický svět je propojen s duchovním a má svůj řád. Svou pozici přirovnává k hologramu. Hologram je průhledná fotografie, která zachytila ohyb světelných paprsků na trojrozměrném předmětu. Když je takováto fotografie osvětlena pod určitým úhlem, vzniká dojem trojrozměrného obrazu a máme pocit, že si na daný předmět můžeme sáhnout, protože se nám jeví jako skutečný. Jde však pouze o virtuální představu (Lacroix, 2000, s 65-67).

New Age tvrdí, že skutečnost je jen projevem energie. Je tvořena energetickými vibracemi, kterými se projevuje jediný existující duch. Hmota vykazuje určitý druh duchovní aktivity, a tak je ve své podstatě skutečností nehmotnou, která v jistém smyslu myslí, a proto má poznání usilovat o dosažení té úrovně skutečnosti, která si uvědomuje sebe sama (Lacroix, 2000, s 66-67).

1.3.1 René Descartes

Descartes holistické pojetí světa vyvrací ve svém díle *Méditations metaphisiques*, kde tvrdí, že já jsem velká jistota. New Age zpochybňuje oddělení našeho já od světa, a tak heslo New Age zní: „*Descartes musí být překonán*“. Holismus nabízí léčebné metody a sebeléčbu silou vlastní psychiky a vize. Je protikladem analytického přístupu ke světu (Lacroix, 2000, s. 59, s. 66-67).

1.3.2 Aristotelés ze Stageiry

Aristotelés ve spisu *Metafyzika* v knize páté píše, že aby celek (*holon*) byl celkem, nesmí mu chybět žádná část. Za druhé, že části obsažené v celku tvoří jednotu, a to dvojnásobem, buď z nich jedno vzniká nebo každé jedno je jednotou. Celek objímá jednotlivé a přitom hovoří o jednotlivém tak, jako by jednotlivé bylo jedno. V tomto případě jedno patří bytosti a vychází z přirozenosti (*fysei*). Například člověk je živou bytostí. Může tvořit ce-

lek docelený, tedy skutečný a zároveň i věcný, protože je tvořen z duše a těla. Člověk bez ruky je jako celek docelený, ale není úplný. Ruka je sice jeho součástí, ale není jeho bytostí (Kříž, 2003, s. 166-167, s. 432, s. 440-441).

Něco jiného je jedno, které je z více částí a výsledek není jednotný, ale je zde více možností. Patří sem to, co vzniká z přírody. Za celek je považován například dům, ale kameny jsou z přírody a jsou ve skutečnosti. Jinak bude vypadat dům z kamenů a jinak bude vypadat dům z hlíny, dřeva, atd.. V tomto případě hovoříme o celku logickém v nevlastním smyslu, ale nahodilém. Aristotelés to označuje jako umění (Kříž, 2003, s. 166-167, s. 440-441).

2 ŠKOLSTVÍ

Chceme-li pochopit, proč dochází k tak velkým změnám ve výchově a vzdělávání, do určité míry nám to může objasnit pohled na státní školy, které jsou financované z daní poplatníků a musí se řídit přesně stanovenými plány. Tyto plány většinou stanovují úředníci, kteří často neznají skutečnou situaci ve školství. Učitelé se díky byrokracii stávají loutkami a jejich autorita jako pedagoga klesá. Náboženství, které do určité míry ovlivňovalo morálku, bylo postupně ze škol odstraněno a cenzura byla obhajována tvrzením, že lepší než něco kritizovat je o tom nemluvit. Děti místo, aby se učily otevřenosti, učí se věci obcházet a své myšlenky prosazovat potichu a záludně. Podle aktivistů New Age je to právě terminologie, která vnáší zbytečné problémy. Kdyby místo terminologie byly jen pojmy a metody, školství by určitě vypadalo úplně jinak (Groothuis, 1988).

Do školství proniká i pojem globální vzdělání. Učitelé zapojeni do tohoto projektu se shodují na tom, že ještě před pubertou, než děti začnou etnocentricky a stereotypně uvažovat, by měly být seznámeny s historií, politikou, zeměpisem či filozofií, a to s cílem povzbudit děti k potřebě zachování míru, odvrácení války a pokusit se změnit vědomí celé planety (Groothuis, 1988).

2.1.1 Sociální a osobnostní výchova

Sociální a osobnostní výchova se má svým obsahem přiblížit ke každodennímu životu, aby člověk dokázal reagovat a orientovat se v různých životních situacích. Předměty, které jsou vyučovány ve škole, ale nejsou schopny toto všechno pojmout, proto v 90. letech 20. století vznikly tzv. rámcové vzdělávací programy (RVP), které se dělí na etapy. Kromě RVP vznikla i průřezová témata, do kterých patří sociální a osobnostní výchova. Průřezová témata jsou povinná pro každou školu, ale záleží na škole, kdy a jakým způsobem je do výuky zařadí. Vedou žáky k porozumění sebe, ale i druhým, k zvládnutí vlastního chování a vytváření dobrých mezilidských vztahů. Učitelé v dětech rozvíjí i schopnost komunikace, spolupráce, manuální, studijní a sociální dovednosti (umět pracovat, učit se a řešit složité situace). Žák na základě svých cílů v těchto hodinách se stává učivem. Cílem výchovy jak osobnostní, tak sociální je, aby každý žák našel cestu, která ho dovede k životní spokojenosti (Valenta, 2006).

2.1.2 Sociální rizika

Sociální rizika čím dál víc souvisí s problematikou školství. Podle Kellera (2011) se rok od roku zvyšuje počet vysokoškolských studentů a tím i riziko inflace diplomů. V dnešní době je vysoká škola určitou zárukou zaměstnanosti. Podle stoupenců školného by v budoucnu vysoké školy měly fungovat jako firma. Správní rada by měla zajistit ekonomickou prosperitu. Hodnocení škol by mělo zajistit studentům uplatnění na trhu práce a školné má být poplatek za konkurenceschopnost na trhu práce. Půjčky, poskytované bankou na školné, jsou považovány za investici do budoucnosti a mají zvýšit šanci studovat i studentům z chudých rodin.

Školy by měly kromě vzdělání zajistit i nadprůměrné příjmy, proto splacení půjčky by studentům nemělo dělat problém. Pokud příjmy nebudou nadprůměrné, splácení se odloží až do doby, než jejich mzda bude vyšší než průměrný příjem. Jeden z argumentů pro zavedení školného na státních školách je i ten, že není správné, aby celá společnost hradila náklady na vzdělání jednotlivcům. Stoupenci školného tvrdí, že školné zvýší píli a motivaci studentů ke studiu. Dále jsou přesvědčeni, že i kvalita výuky bude vyšší, když si žáci budou školu platit (Keller, 2011, s.74-82).

Otázkou je, do jaké míry se vzdělání týká jednotlivce a do jaké míry společnosti. Jestli studovat budou jen muži nebo i ženy, protože ženy se mnohem hůře uplatňují na trhu práce. Ženy mají mnohem nižší plat při stejně odvedené práci než muži a hlavně se od žen očekává, že se kromě vydělávání peněz postarají o domácnost, rodinu a dobře vychovají děti. Je žena přitom všem schopna splatit půjčku? Je spravedlivé, aby platila školné ve stejné výši jako muž?

Na jednu stranu voláme po vzdělanosti a na druhou stranu ji klademe velké překážky. Pro chudého se škola stane nedostupnou. Pro bohatého peníze nikdy nebudou mít takovou hodnotu, aby usiloval o dosažení vyššího vzdělání pro blaho společnosti. Dobré vzdělání jak pro muže, tak pro ženy považují za důležité hlavně pro společnost, protože výchova dítěte neobnáší jen to, že rodiče dítě nakrmí, oblečou a uloží ke spánku.

2.1.3 Výchova v rodině

K výchově by rodiče měli přistupovat zodpovědně a ne, jak je tomu ve většině případů, nevědomě. Rodiče při výchově většinou vycházejí z negace. Nedělej to, proč jsi to udělal, zase lžeš, atd.. Následkem těchto negací je zlost a beznaděj na obou stranách, která může

vést k alkoholismu, užívání omamných látek, šikaně, hledání útočiště v sektách nebo partách. Rodiče se zabývají formou konfliktu, ale ne jeho obsahem a dost často, aniž si to uvědomují, mluví jiným jazykem než dítě, což vede zase ke konfliktu (Peseschkian, 2000).

Jak by to asi například vypadalo, kdyby každý člověk bez znalostí silničního provozu sedl za volant? Nastal by při nejmenším chaos. Stejně je to při výchově. Rodič by si měl uvědomit, že tak jak se člověk nenarodí řidičem, stejně tak se dítě nenarodí zodpovědné, spravedlivé, čestné, pilné, zdvořilé, atd.. Rodiče by měli vědět, čeho je dítě v daném věku schopno, neměli by na ně klást příliš velké nároky, ale spíše je motivovat, vést je k lásce a hlavně jim jít příkladem (Peseschkian, 2000).

Výchova je věčné řešení problémů. Záleží na všech zúčastněných, jaký mají vztah mezi sebou, k druhým a ke společnosti. Jaké mají morální hodnoty, názor na výchovu a hlavně, jaká je mezi nimi komunikace a kdo se na ni podílí. To vše ovlivňuje vývoj dítěte (Peseschkian, 2000).

Dříve bylo výhodou výchovy, že se náboženství nedívalo na požadavky člověka, ani na sociální prostředí, ve kterém člověk žil, a nesnáze, kterým musel čelit. Pevně bylo vymezeno, co je správné a co nesprávné, co je dobré a co špatné. Díky tomuto systému se udržovaly hodnoty na určité úrovni (Peseschkian, 2000).

Dnes není stanoven žádný systém výchovy a následkem toho se rozšířila sobeckost, lhostejnost, lenost, neúcta, atd.. Rodiče jsou ve výchově nejistí a dost často situaci řeší podle momentální nálady, informací, postojů a svou nedůslednost omlouvají tolerancí. Dítě díky tomuto způsobu výchovy není schopno integrace a může dojít k tzv. poruše dimenze času, kdy se dítě ubírá buď do minulosti (strach z osamělosti) nebo do přítomnosti (závislost na nějaké osobě) nebo do budoucnosti (vytváří si vlastní svět). Všechny tři dimenze v dítěti mohou vyvolat lhostejnost, úzkost, strach, egoismus, podivínství, závislost, útek, atd. (Peseschkian, 2000).

Aby se dítě mohlo správně rozvíjet, potřebuje pomoc, podporu, lásku a hlavně jistotu. Rodiče musí na jednu stranu nechat dítěti prostor na jeho rozvoj, ale na druhou stranu dítě musí vědět, že rodiče jsou tu pro něho a že mu budou věnovat tolik času, kolik bude potřebovat, protože pocit z nejistoty může negativně neovlivnit vývoj dítěte. Například matka, která nekojí v pravidelných intervalech, vytváří v dítěti pocit nejistoty a napětí, vyvolaný čekáním na jídlo. Je důležité si uvědomit, že čas není důležitý jen pro rozvoj, ale i pro integraci časové dimenze do jednoho celku, protože jedna věc ovlivňuje druhou. V budoucnu

klidné dítě, které žilo v kojeneckém věku v nejistotě, může na věci rezignovat, být živé, umíněné, v dospělosti mohou být nedochvilné. Touto nedochvilností člověk netrestá jen druhé, ale hlavně sám sebe (Peseschkian, 2000).

Pokud v dalších vývojových obdobích nevěnují rodiče dítěti dostatek času, dítě na svou ochranu může použít rezignaci, která má za následek poruchy chování, pomočování, bolesti hlavy, žaludku a střevní potíže. V dospělosti mají tyto děti problém s navazováním vztahů a trpí stavy úzkosti. Zatvrzelost je další způsob obrany. V tomto postoji dítě odmítá přijmout jakoukoliv informaci ze strachu z nejistoty a zklamání. Dalším extrémem je, že si dítě vybere člověka, který se stane jeho vzorem (autoritou) a slepě ho následuje. Strach a nejistotu můžeme zvrátit jen tehdy, pokud najdeme čas, stejnou řeč a problém chtějí obě strany vyřešit (Peseschkian, 2000).

Goethe řekl: „*Kdyby byli vychovaní rodiče, rodily by se samé vychované děti*“. Láska, víra, trpělivost, úcta, pochopení, píle, zodpovědnost, spolehlivost jsou cestou k lepší budoucnosti. Rodiče, pedagogové a všechny osoby podílející se na výchově mají za úkol na základě vzájemné důvěry pomáhat dítěti zvládat jednotlivé fáze vývoje. Vychovávat znamená znát cíl, kterého chceme výchovou dosáhnout. Je jedno, jestli se vychovává dítě, dospělý nebo celá společnost. Je důležité si uvědomit, že dobrou výchovou můžeme schopnosti každého jedince rozvinout a špatnou výchovou tyto schopnosti potlačit (Peseschkian, 2000).

2.1.4 Důležitost slova ve výchově

Jaroslav Dušek v představení „*Čtyři dohody*“ poukazuje na velice zajímavé nedostatky ve výchově. Každé dítě, když se narodí, je jedno a ještě neví, co je to celek, protože nemá vypěstované ego. Celek poznává hlavně pomocí slov. Jak dítě roste, slova mu pomáhají při poznávání sebe sama a světa. K prvnímu poznávání mu pomáhají rodiče. Všechno mu ukazují. Toto je strom, toto je nebe, atd.. Dítě je přesvědčeno, že rodiče všechno vědí a tak se pro ně stávají bohy. Dokud mu rodiče ukazovali, co je co, dítě se v poznávání orientovalo, ale problém nastal, jakmile začali používat přídavná jména: Jaké to je? Je to dobré nebo špatné? Jak to dítě může vědět? Nebo příkazy „okamžitě se uklidni, zmiz, vrať se až budeš normální“ patří k pokynům, které nezvládne ani dospělý, natož dítě. To jsou okamžiky, kdy se dítě přestává orientovat a je zmatené. Chce svým bohům vyhovět, ale neví jak. Ještě horší je, když se rodiče neshodnou a každý dává jiný příkaz. Jeden řekne „zmiz“ a druhý „pojď jsem“. Co má dítě udělat? Má zmizet nebo přijít? Koho má poslechnout, když k oběma rodičům vzhlíží stejně? Nejlepší by bylo, kdyby se umělo rozpúlit, pokud nechce

jednoho z rodičů upřednostnit. Rodiče dost často nepřemýšlejí nad svými pokyny. Který z rodičů by si dovolil svému vedoucímu říct: „Vrať se, až budeš normální“ nebo „Okamžitě se uklidni“? Jaká by byla reakce vedoucího si každý dospělý dovede představit, ale dítě bere vše doslova. Proto si uvědomme moc slova, přemýšlejme nad každým slovem, než ho vyslovíme, protože bolest, kterou můžeme způsobit, může být nevratná. Slova nám ukazují, jak máme vnímat svět, jak máme myslet, co máme dělat, ale také nás svazují. Celé představení je dostupné na <http://uloz.to/xGn2F9Ub/jaroslav-dusek-pjer-la-sez-alan-vitous-4-dohody-cele-predstavenie-360p-mp4>.

2.1.5 Dobrá výchova

Při výchově je dobré neposuzovat druhého podle sebe, ale zeptat se, co ho vedlo k jeho jednání. Schopnost, kterou má jeden, nemusí mít druhý. Co je zdrojem motivace pro jednoho, nemusí být pro druhého. Je třeba si uvědomit, že každý člověk je jedinečný, i když na venek vypadáme všichni stejně. Předsudky mají tendenci se generalizovat a je jedno, jestli se to týká pozitivních nebo negativních předsudků. Zúžíme-li své zorné pole na jednu věc, nemusíme vidět celek (Peseschkian, 2000).

2.1.6 Nový věk a školství

Podíváme-li se na školy financované daňovými poplatníky, zjistíme, že obsahy učebnic jsou cenzurovány a většinou je sestavují úředníci, kteří neznají skutečnou situaci ve školství. Výsledkem je, že učitelé se stávají bezmocnou loutkou a děti, protože nesmí otevřeně říkat nic kritického, se učí prosazovat své názory potichu a záludně. Louis E. Raths a Sidney B. Simon chtěli metodou objasňování hodnot docílit toho, aby si děti vytvořily vlastní názor, i když neznají všechny skutečnosti uvědomily si vlastní pocity, hodnoty a naučily se, co je správné a co ne, co je dobré a co je špatné (Peseschkian, 2000).

2.1.7 Participace

Podle Dolákové (2013) se na participaci v dnešní demokratické době díváme hlavně ze sociologického a politického hlediska. První buduje vztah mezi dospělými a dětmi a u druhého se jedná o dělbu moci a změnu rozhodnutí. To znamená, že se lidé v jedné komunitě snaží dosáhnout stejného cíle pomocí diskuze, vzájemného naslouchání a ovlivňování. Pro školu by participace měla být nástrojem i cílem. Někdo se může zeptat, proč je tak důležitá? Důvodů je mnoho. Například proto, že děti trápí, když jim dospělí nenaslouchají, bojují proti odlišným názorům, nerozlišují nesouhlas od konfliktu a nemají zájem jim pomáhat

při realizaci jejich nápadů. Otázkou je, do jaké míry jsou dospělí připraveni a ochotni nevyužívat mocenské převahy, děti neponižovat, nezesměšňovat, nepodceňovat jejich schopnosti a snažit se odstraňovat stereotypy a předsudky.

Pokud se škola rozhodne pro participaci, musí si uvědomit, že to pro děti není povinnost, ale právo. Měla by se snažit vytvářet podmínky pro maximální zapojení, radovat se z každého jejich úspěchu a neprovádět participaci jen formálně. Informace by měly být dostatečné, srozumitelné a podané včas. Oboustranná komunikace zajistí, aby u dětí nemohlo dojít k frustraci, deziluzi, zklamání, nedůvěře, nespokojenosti, obavám, ztrátě motivace nebo pocitu bezradnosti. Úspěšnost se zvýší, pokud se do participace podaří zapojit i rodinu.

Participace dětí vede ke spoluzodpovědnosti za svět kolem nich, učí je vyjádřit vlastní názor, přijímat kritiku, vyslechnout názor druhých, respektovat ho, lépe zvládat stresové situace a zvýší jim sebevědomí. Jsou to děti, které se nedají snadno zmanipulovat, kladou si racionální otázky dříve, než s něčím souhlasí nebo něco udělají. Na jednu stranu se sice stávají malými dospělými, ale na druhou stranu se umí rychle zorientovat, ví co chtějí a jak toho dosáhnout. Tyto děti nejsou ovečky, které slepě poslouchají. Jsou to skuteční demokraté, které naše země potřebuje (Doláková, 2013, s. 138-180).

3 ALTERNATIVNÍ ŠKOLY

Patří do nestandardních škol. Dělíme je na státní, soukromé a církevní. Liší se od standardních (veřejných) škol různými odchylkami a programy. Výuka bývá rozšířena o jazyky, matematiku, tělesnou výchovu, sport, přírodní vědy, umění, kulturu, informační a komunikační technologie. Odlišnosti najdeme i v komunikaci učitelů s rodiči, žáky, v parametrech edukačního prostředí, v kurikulárních programech a způsobu hodnocení (podrobnější informace viz. Průcha Jan, 1997, *Moderní pedagogika*, s. 62-66). Podle kurikulárních programů se škola stává součástí života, získané vědomosti a dovednosti pomáhají formovat životní názory a postoje. Z pedagogického hlediska se předpokládá, že tyto školy poskytnou kvalitnější vzdělání a jejich posun kupředu bude vždy pozitivní (Průcha, 2012, s. 21-27).

3.1 Typy alternativních škol

Počet alternativních škol a jejich variant je tak mnoho, že se v nich těžko orientuje, proto se zmíním jen o třech základních skupinách.

3.1.1 Klasické reformní školy

3.1.1.1 *Waldorfská škola*

Patří do nestátních škol se soukromým zřizovatelem. Je uznávanou experimentální školou integrovaného typu. V plném rozsahu se skládá z dvanácti ročníků, které jsou rozděleny na základní stupeň (1. až 8. ročník) a vyšší stupeň (9. až 12. ročník). Volnou součástí je mateřská škola. Z didaktického hlediska je výuka rozdělena do bloků a je založena na spolupráci místo soutěživosti. Důraz se klade na jazyky, estetickou výchovu, teoretické a pracovní předměty. Žáci jsou hodnoceni slovně. Součástí hodnocení je doporučení k dalšímu rozvoji. Učitelé se neřídí osnovami, ale výuku plánují s žáky a rodiči, a to vždy v duchu křesťanské morálky. Za vedení školy odpovídá celý učitelský sbor, který spolupracuje se sdružením rodičů. Školné je hrazeno státem, rodiči a jinými zdroji. Asociace waldorfských škol ČR vydává časopis „*Člověk a výchova*“. Informace na www.iwaldorf.cz. (Průcha, 2012, s. 45-49).

3.1.1.2 *Montessoriovská škola*

Smyslem této školy je správný vývoj dítěte. Toho lze dosáhnout teprve tehdy, až vnější edukační prostředí odpovídá vnitřním potřebám dítěte. Tzn., že dítě musí samo dospět k

závěru, že když bude přijímat rady od učitele a učit se, získá nové vědomosti a dovednosti. Díky pomůckám, opakovanému cvičení a koncentraci se dítě snaží samo poznat, kde udělalo chybu. Tím se rozvíjí jeho schopnosti a vytváří se osobnost. Nejznámějším příkladem je kostka s různými geometrickými otvory. Dítě se snaží do těchto otvorů vsadit správný tvar. Do této školy patří i tzv. kosmická výchova. Děti se učí o vzájemné vazbě mezi člověkem a přírodou, ale také se učí o zodpovědnosti. Didaktická koncepce usiluje o to, aby děti různého věku mezi sebou vytvořily harmonické soužití, spolupráci a vědomí sociální jednoty. Tzn., že slabší jedinec se ve skupině bez překážek uplatní, a přitom bude respektován ostatními (Průcha, 2012, s. 50-52).

3.1.1.3 Freinetovská škola

Pomocí pracovních koutů a pomůcek, kterými jsou vybaveny třídy, se děti individuálně nebo ve skupinách věnují různým pracovním činnostem. Na základě možnosti volby a vlastní zkušenosti rozvíjí svou osobnost a uspokojují své přirozené potřeby. Cílem je získat co nejvíce pracovních zkušeností. Výtvoři mají posílit sebedůvěru a radost z provedené práce. Nevýhodou je, že se nedostatečně věnují teoretické části (Průcha, 2012, s. 53).

3.1.1.4 Jenská škola

Školy Jenského typu jsou například v Belgii, Německu a Nizozemí. V České republice prozatím nejsou. Žáci různého věku, například 6-9 let, jsou sdružováni do pracovních skupin. Výuka je založena na týdenních pracovních plánech, a to formou rozhovoru, práce, hry a slavnosti. Děti jsou od začátku vedeny k samostatnosti, spolupráci a odpovědnosti (Průcha, 2012, s. 54).

3.1.1.5 Daltonská škola

Vychází z principů odpovědnosti, svobody, osobní zkušenosti, komunikaci, spolupráce a pomáhání mladším. Žák obdrží do každého předmětu měsíční plán. Musí dosáhnout určitého výsledku a je na něm, jak si učení rozvrhne. Hodnocení probíhá formou sebekritiky. Hovoří o pocitech z práce a konkretizuje důvody neúspěchu. Nevýhodou je nedostatečné opakování. Chybí systematické získávání informací a děti, které nemají silnou vůli dosahují zbytečně horších výsledků (Průcha, 2012, s. 54-56).

3.1.2 Církevní (konfesní) škola

Má plánovaný obsah i cíl. Více času je věnováno výuce cizích jazyků a latině. Některé školy jsou zaměřeny na činnost charitativní, náboženskou nebo zdravotní, a to hlavně v pečovatelských ústavech a sociálních zařízeních. Jiné se zase věnují ideologickým principům, jako například etice, kulturním tradicím a životním postojům v křesťanství (Průcha, 2012, s. 56-61).

3.1.3 Moderní alternativní školy

Jsou to výběrové školy pro děti od třetí třídy se zvýšeným zájmem o určité předměty, jako je matematika, sport, jazyky nebo umělecké předměty. Vyznačují se dynamičností, flexibilitou a jsou odlišné od klasických reformních a církevních škol (Průcha, 2012, s. 61-65).

3.2 Předpoklad dobrého školství

Předpokladem dobrého školství je harmonická spolupráce mezi učitelem a žákem, mezi učitelem a rodičem, dále vzájemné pochopení a snaha o to, aby veškerá komunikace probíhala bez napětí. Abychom toho mohli dosáhnout, musíme si položit několik otázek: co je pro učitele nejtěžší, co učitel může pomoci, aby spolupráce s dětmi byla dobrá, čím děti trpí a jak jim pomoci. Měli bychom si uvědomit, že ze strany dospělých děti nejvíce trpí nespravedlností, obviňováním, urážkami a neúctou. Ze strany dětí je to vydírání, strkání, zneužívání, šikana. I to, co si myslí učitel o dětech, má velký vliv na jejich výkon. Děti v raném dětství potřebují lásku, jistotu a harmonii. Pokud to nemají, většinou se v dospělosti nedokážou bránit (Stříbrná, 2010).

Žalostná vzdělanost národa vedla například Jana Amose Komenského k sepsání Didaktiky. Zřízení škol, knih a jasných učebních metod chtěl vytvořit ráj na zemi. Vzdělávat podle Komenského by se měli všichni, bez rozdílu pohlaví a povolání. Školy by měly být dílnami moudrosti, mravnosti, lidskosti a zbožnosti. Mravnost dává krásu a zbožnost dokonalost. Správná výchova a vzdělání nám umožní poznat sebe samé a vše kolem nás. Jen moudrý člověk si dokáže uvědomit, jaké zaujímá místo na této zemi. Ví, že vše podstatné je už vytvořené, a proto není potřeba něco dalšího vymýšlet nebo rušit. Jen rozumný člověk se chce co nejvíce podobat Stvořiteli, protože si uvědomuje, že současný život je jen přípravou na svět s Bohem (Novák, 1913).

Chce-li člověk něco umět a něčemu rozumět, musí se učit. Jinak není nic jiného než hovádko. Už Aristotelés říkal, že se člověk rodí s myslí prázdnou. Kdo chce být dobrým člo-

věkem, bude se učit a kdo se učit nechce, bude nejen zlý, ale ze všech tvorů na zemi nejdivočejší. Hloupí lidé potřebují vedení, aby svou mysl neplnili neúčinnými, škodlivými a hříšnými myšlenkami. Mysl, která nezpracovává hodnotný materiál, se zanese nic neříkajícími (prázdnými) a neúčinnými informacemi. Je třeba napřed takovouto mysl zkrátit, aby neublížovala sobě ani druhým, a následně vycvičit ne násilím, vězením, ale rozumem. Zachází-li se s těmito lidmi jako s hovádky, vzdor a neúcta se v nich prohlubuje. Bohatý člověk bez rozumu není nic jiného než prasátko v mlátě ležící a chudý člověk je jen papouškem štěbetavým. Každý, kdo si moudrosti a učení neváží, nikdy svého cíle nedosáhne. Stejně tak pokud člověk nebude mít dobrého učitele, nikdy žádného cíle nedosáhne (Novák, 1913).

Dobrý strom poznáme až podle ovoce. Stejně je to i s učitelem. Dobrého učitele nepoznáme podle prospěchu žáka, ale podle toho, jak získané vědomosti dokáže žák ve prospěch svůj, společnosti a přírody využít. Jaroslav Opat v knize *Filozofie a politika T.G. Masaryka* píše, že Masaryk se nikdy nepovažoval za skutečného pedagoga. Nerad přednášel to, co jiní napsali. Nechtěl žákům nalévat moudra z knih. Raději jim ty knihy doporučil ke studiu, aby sami si z nich vybrali to důležité. Byl rád, když se ho studenti ptali nebo se s ním dokonce i přeli, protože věděl, že o věci přemýšlejí. Tyto diskuse nebyly přínosem jen pro studenty, ale i pro Masaryka. I on se z těchto diskusí kolikrát poučil. Věřil, že každá duše je rovná, svá, samostatná a svéprávná. Člověk by měl být sám sobě pánem jak sociálně, politicky tak i mravně. Dokázal zbavit své žáky školního napětí, mluvil tiše, zvolna, otázky kladl lidsky a tak, aby žák měl pocit, že jsou právě v této chvíli tou nejdůležitější věcí. Neexistovala pro něj mrtvá věda. Vždy skloubil minulost ze současností. Svým chováním dokázal přinutit své žáky, aby přestali mít odstup a ukázali mu své nitro. Dokázal přenést své pocity na druhé, získat respekt a uznání ne postavením, ale obsahem slov a silou svého ducha. Rád si vyslechl názor druhého. Byl kritický k sobě a tolerantní k druhým. S žáky hovořil jako rovný s rovným. Vytvářel v nich touhu zdokonalovat sebe i své okolí, chtít pracovat. Žáci si při jeho přednáškách byli vědomi, že jeho slova nejsou prázdná, ale vychází z hloubi duše, z jeho přesvědčení. Vše, co říkal, bylo pro blaho společnosti. Spoléhal na žákovu zvědavost a touhu po poznání a jako pedagog chtěl být jejich rádcem a pomocníkem na cestě za poznáním. Nabádal studenty k přemýšlení. Nechtěl, aby jednali bezmyšlenkovitě. Chtěl, aby každý soud přijímali kriticky a závěry, aby byly jejich vlastní a dokázali i za ně nést zodpovědnost (Opletal, 1990).

3.3 Co trápí učitele

Učitelé jsou většinou svázáni se starým školním systémem. Mají předem dané cíle a osnovy, které se nemohou měnit. Velký počet dětí ve třídách, špatná soustředěnost, sociální rozdíly, agresivita, stále více dětí bere psychofarmaka a jiné drogy - to jsou problémy současného učitele (Stříbrná, 2010).

3.4 Jak dosáhnout cíle

Podle Stříbrné (2010) děti často žijí minulostí nebo budoucností, ale nikdy přítomností. Proto je nutné děti naučit plánovat nejen povinnosti, odpočinek, ale i zábavu a to od rána až do večera. Je třeba začít denním rozvrhem, pak přejít k týdennímu atd., naučit je věci nepřesouvat.

Děti jsou schopny rychle reagovat na stovky informací a to díky počítačovým hrám a televizi. Tím se zvyšuje hladina dopaminu v mozku, na což si dnešní děti zvykly. Když se ale ve škole nudí a důsledkem toho hladina dopaminu v mozku silně poklesne, začnou sebou šít a bavit se mezi sebou. Učitel má pak tendenci látku opakovat, aby si byl jist, že ji všichni pochopili. Když učitel látku opakuje, děti mají tendenci vypnout. Dospělí zpracovávají informace pomocí asi 250 slov za minutu a děti 450 slov za minutu. Proto se děti často nudí a jejich schopnosti zůstávají nevyužité.

Aby se děti soustředily, doporučuje se tzv. mozková gymnastika. Otevřou se okna a děti se proběhnou. Některé děti používají pravou intuitivní polovinu mozku více jak levou analytickou a touto gymnastikou zaktivují mozek celý. Před učením se doporučuje vypít asi 40 ml vody. Toto množství vody synchronizuje celý mozek po dobu jedné hodiny. Na dobu 10-15 minut je vhodné se postavit. I když děti přešlapují, aktivita jejich mozku se tak zvýší. Tato metoda je osvědčena ve škole Results Academy v Houstonu v Texasu.

Po víkendu jsou děti dost často emocionálně nevyrovnané. Učitel neví, jak dítě strávilo víkend. Třeba bylo u druhého rodiče, se kterým normálně nebydlí a proto by se nemělo začít hned s učením, ale třeba s dvacetiminutovou meditací (Stříbrná, 2010).

4 OBJEDNÁVKA Z VESMÍRU

Je to vrozená vlastnost a nemusíme se jí učit. Objednávat z vesmíru znamená působit ze svého nitra pozitivně na své okolí. Říká se, že devadesát procent našeho chování je automatických, a to jen proto, že se činnosti neustále opakují. Například chůze, jazyk, řízení auta a další. Uvědomuje si člověk, kolik takových věcí denně dělá? Je každý den jiný, nebo se dny opakují? Tímto vším se utváří naše okolí. Dnes už se ví, že zrcadlové neurony překládají signály protějšku na základě svých vlastních zkušeností a své momentální psychiky. Pokud je na tom člověk špatně, jedná přecitlivěle, má pocit neustálého útoku, i když to tak není. Naopak zamilovanému člověku se vše daří a negativní věci nevnímá. Naše babičky říkávaly: „*jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá*“. Albert Merhabian říká, že padesát pět procent je řeč těla, třicet osm procent tón hlasu a sedm procent slovo (Konečná, 2010 s. 14-15).

4.1 Názory

4.1.1 Clemens Maria Mohe

Mohe vyprávěl autorovi o pokusu s profesionálními basketbalisty. Napřed každý sportovec mířil na koš stokrát, aby se zjistil průměr úspěšných hodů. Pak se hráči rozdělili do tří skupin, jedna denně trénovala, druhá ležela na lehátku a úspěšné hody si jen představovala a třetí trénovala polovinu času v hale a druhou ležela na lehátku. Nejvíce se zlepšila druhá skupina, protože byla jediná, která se vždy trefila a to proto, že mozek nedokáže reálně rozlišit co je skutečné a co je jen v myšlenkách. Netýká se to jen negativního postoje. Ovlivňují nás i lidé, se kterými se stýkáme. Například, když někdo bude mít špatnou náladu, je velmi pravděpodobné, že ji přeneseme i na nás (Konečná, 2010 s.12).

4.1.2 Clif Sanderson

Sanderson říká: „*Kdo žije je léčitelem*“. Léčitelem proto, že se snaží pomoci druhým. Užíval léčebnou metodu hlubokého uvolnění polí, kterou léčil po dobu pět let děti ozářené v Černobyli. V nemocnici napřed na ozáření týdně umíralo dvanáct až patnáct dětí. Vlivem jeho působení se úmrtnost snížila na tři děti týdně. Ruské ministerstvo zdravotnictví ho vyznamenalo Gulperinovou cenou za výkon ve službách lékařské vědy. I přes jeho úspěchy to není nic jiného, než rezonanční fenomén (více na stránkách www.intention-in-action.com). Náš vnitřní postoj rozhoduje o tom, zda dary života a vesmírného ducha do-

kážeme přijmout. Na každém z nás záleží, zda chceme v sobě najít místo klidu a přenášet ho na ostatní (Konečná, 2010 s. 18-19).

4.1.3 Bärbel Mohr

Podle Bärbel Mohrové (2010) je vnější svět zrcadlem našeho nitra. Jsme spolutvůrci naší reality a jsme součástí vesmíru. Stoupenci alternativního myšlení jsou přesvědčeni o vesmírném prostoru. Vědci v mozku objevili tzv. zrcadlové neurony. Joachim Bauer říká, že formou spontánní vnitřní stimulace prožíváme to, co jiní cítí (Konečná, 2010).

4.2 Filmy a Nový věk

4.2.1 What the bleep do we know (Co my jen víme)

Náš mozek umí neuvěřitelné věci. Dokáže se učit, adaptovat. Pomocí smyslových orgánů přijímá informace, získaná data vyhodnotí a vytváří závěr. Pokud člověk svůj závěr před veřejností obhájí, považuje se za absolutní pravdu (realitu). Například atom. Napřed jsme si atom představovali jako tvrdou kuličku, pak se zjistilo že je to malý bod z husté hmoty obklopený elektrony. Následně se ukázalo, že i jádro je tak husté, že existuje virtuálně stejně jako elektrony.

Podle Heisenberga atomy nejsou věci, ale tendence. Člověk by neměl uvažovat o věcech, ale o možnostech. Vědomí pozoruje, vybírá z možností tu nejlepší a tím ovlivňuje realitu. Kdyby byla realita konkrétní, nedala by se změnit a člověk by ji jen prožíval, ale protože vybírá z možností, tak realitu ovlivňuje.

Nový věk, ale i kvantová fyzika hovoří o tom, že pokud něco doopravdy chceme, můžeme toho dosáhnout. Můžeme ovlivnit okolní prostředí, lidi, protože tvoříme jeden celek. Jsme zde, abychom vytvořili něco úžasného a tím se přiblížili k Bohu. Bůh je označení něčeho co nás a vše kolem nás převyšuje. Nevíme, zda je to osoba či věc, ale víme, jak se projevuje, i když nevíme, jak to definovat. Celý dokument lze najít na <http://uloz.to/xgxNPdc/co-my-jen-vime-avi>.

4.2.2 The Secret (Tajemství)

Jedná se o další velice zajímavým film, kde Bob Proctor (filozof), Michael Beckwith (vizi-onář), Joe Vitale (metafyzik), John Hagelin (kvantový fyzik), James Arthur Ray (filozof), Jack Canfield (spisovatel) a další hovoří o tom, že když člověk bude ovládat své pocity a

mysl, bude ovládat svůj život. Zákon přitažlivosti reaguje a uskutečňuje naše myšlenky. Děje se nám to, na co myslíme.

Zákon přitažlivosti plní naše myšlenky. Například, když řeknete: „nechci přijít pozdě“, ale myslíte na to, že přijdete pozdě. Do vesmíru jste vyslali signál, který vám vaši myšlenku splnil, a vy pozdě přijdete. Nepřáli jste si, abyste přišli včas, ale mysleli jste na to, že přijdete pozdě. Sami určujeme pravidla. Jsme výsledek našich myšlenek. Musíme se naučit žádat (napsat konkrétně co chceme), věřit (vidět, že už jsem toho dosáhli), přijímat (musím pro to něco udělat) a být vděční (poděkovat za to, že jsem toho dosáhli).

Člověk musí chtít celým Já. Pokud začne pochybovat, stanoveného cíle nedosáhne. Pochybností mění požadavek. Nadšení, láska, radost, pozitivní myšlení posiluje a zbavuje nás zlosti, strachu, pochybností, atd.. Celý film lze najít na <http://uloz.to/x4Q1F7Rj/the-secret-tajemstvi-cz-dabing-avi>.

4.2.3 Názory na štěstí

Česká televize v roce 2011 natočila v pořadu Kosmopolis názory na štěstí. Celý příspěvek najdete na <http://uloz.to/xrLRTRYt/stesti-a-samanismus-jaroslav-dusek-a-dalsi-v-poradu-kosmopolis-ct-mp4>.

4.2.3.1 Michal Vančura

Je psychologem Občanského sdružení Diabasis. Říká, že pokud má člověk otevřenou mysl štěstí najde ve svém srdci. V žádném případě ho od nikoho nedostane. Podle Vančury Albert Pesse psychoterapeut říká, že každý člověk se rodí s možností být šťastný, ale rodí se do nedokonalého světa a do nedokonalého těla a Michael Vančura dodává a do nedokonalého vědomí. Záleží na každém člověku, jak vylepší a rozšíří své vědomí. Místo, aby lidé hledali štěstí v sobě samých, hledají ho venku v alkoholu, změně partnera, atd..

4.2.3.2 Jaroslav Dušek

Vidí štěstí jako vnitřní stav, kterým člověk prožívá svět a sebe sama. Šťastný člověk má rád sebe, ale i svět. Dokáže být sám se sebou a nepřekážet si. Pokud je člověk na sebe přísný, kritický, nevěří si a podceňuje se, nemá sám sebe rád a podle toho se chová i k ostatním lidem. V první řadě v nich hledá své chyby a bere je jako útok na svou osobu. Například, že mu ubližuje, je na něho přísný, atd.. Málo kdo si uvědomuje, že štěstí je volba. Kdo je chce, tak je má a kdo štěstí z jakéhokoliv důvodu nechce, nemá je. Člověk většinou

hledá to, čeho je plný vesmír, stačí si to jen vzít. Lidí žije v představě, že se napřed musí zabezpečit a pak teprve můžou být šťastni. Opak je pravdou. Člověk musí být napřed šťastný a pak teprve dosáhne všeho, po čem touží. Princip štěstí pochopí jen ten, kdo se dokáže na sebe dívat jako na celek. To znamená, že ví, že k životu patří nejen to krásné, ale i strach, bolest a utrpení. Ten, kdo toto pochopí, pochopí, jak funguje svět, a ten, kdo to nepochopí, musí trpět.

4.2.3.3 Alicia Hamm

Je šamanka tradice lakotů a hopiů a je názoru, že trvalé štěstí neexistuje, protože člověk má emoce ve kterých cítí všechno, od lásky až po strach. Není ani možné, aby dobré a špatné věci byly v rovnováze, obzvláště, když se televize a noviny zaměřují na špatné zprávy. I nemoc je určitá forma utrpení, ze které nevíme jak ven. Díky tomu, že neposloucháme své tělo a sami sebe, ztrácíme rovnováhu mezi dobrem a zlem. Dalším problémem lidí je, že neumí být vděční za to, co mají, neumí poděkovat a neváží si života.

4.3 Objednávka z vesmíru funguje

Pokud člověk myslí pozitivně. Je vděčný. Zná svá přání, cíle a dokáže je srozumitelně vyjádřit. Má se rád. Je přesvědčen, že si to zaslouží. Dokáže svou objednávku s lehkostí odeslat a ví, že bude splněna. Nebere ji jako samozřejmost. Každý den si udělá chvilku pro sebe. Reaguje na signály svého těla, ducha a duše. Má pozitivní sociální vztah. Rád chodí do práce (zvyšuje to pozitivní energii). Považuje se za spoluvůrce reality. Když zjistí, že je něco špatně, ptá se napřed sám sebe, kde mohl udělat chybu a pokud ji udělal nebo někdo jiný, snaží se ji napravit. Věnuje se svému rozvoji pro blaho druhých lidí. Je přesvědčen, že každý může být šťastný a úspěšný (Konečná, 2010 s. 13-14).

4.4 Objednávka z vesmíru nefunguje

Pokud člověk touží po penězích. Má negativní postoj, staré přesvědčení, strach. Nemá se rád. Je ve stresu. Pod tlakem. Při malých přání, cílech, sebelítosti, velké fixaci na vnější svět, soustředění na to, co člověk nechce, přesvědčení o nepříznivé budoucnosti. Pokud objednává jen proto, že to mají druzí. Nevěří ve svou sílu. Nedokáže pozorovat vnější svět jako zrcadlo svého nitra. Nechce převzít zodpovědnost za své činy a život. Pokud ego a rozum chtějí mít hlavní slovo (Konečná, 2010).

4.5 On-line vesmír

Podle Konečné (2010) těsně před usnutím a krátce po probuzení obzvlášť vnímáme. V uvolněném stavu a okolo spánku vykazujeme stejnou aktivitu mozkových vln jako v dětství. Během dne lidé většinou zaměřují svou pozornost na nedostatky a na nepříjemné věci. Málo kdo si vzpomene na něco, co mu udělalo radost. Je důležité zaměřovat svou pozornost na věci, kterých chceme dosáhnout, protože na co zaměříme svou pozornost, to přitahujeme a násobíme. Už samotné pozorování mění realitu. Záleží na nás, zda chceme posilovat negativní energii, která nás stresuje, nebo pozitivní, která nás uklidňuje. Člověk se musí mít rád. Jak se pozná, že se má člověk rád? Dokáže vnímat ticho jak uvnitř, tak ve vnějším světě. Hluční a sebevědomí lidé většinou něco skrývají. Tito lidé lásku jen předstírají a ve skutečnosti jsou jen ubozí budižkničemu. Pokud ubohé budižkničemu má člověk v sobě, je třeba se podívat dovnitř a vysvobodit jej, aby našlo svoje já. Kdo má v sobě opravdovou sebelásku, neobává se hlučných a sebevědomých lidí a pokud se obává, jsou mu zrcadlem. Ten, kdo má i v nepříjemných situacích otevřené srdce, mnohem snáz najde řešení. Někdy postačí uvolnit se, zhluboka se nadechnout a naladit se na on-line vesmír. Kdo má strach z posměchu, putuje pouze ve starých osvědčených stezkách. Nedokáže být kreativní a nemůže dojít k novým cílům. U dětí se kreativnost vytrácí, pokud dostávají hračky, u kterých je předem dáno, jak si mají s nimi hrát, ale když dítě musí z materiálů něco vytvořit, zapojuje svou představivost a jak často ji bude zapojovat, záleží jen na nás dospělých. Všichni víme, že ve strachu, stresu a pod tlakem se nedá učit. Mozek je blokován. V těchto situacích člověk vnímá mnohem citlivěji než jindy. Může mít pocit útoku, i když tomu tak není. Intuice v takovýchto situacích vůbec nefunguje. Proto ve skandinávském školství děti nedostávají až do osmé třídy známky. Známky dostávají tehdy, až jsou dostatečně stabilní, sebevědomé a pokročily dál ve svém rozvoji.

Ve Skandinávii mají program „*Záleží na startu*“. Aby si dítě později dokázalo vybrat správné povolání, řídí jeho předškolní výchovu tým pedagogů, psychologů a terapeutů, kteří děti povzbuzují pomocí her, cvičení a obrázkových tabulek, aby se samo poznalo, dokázalo hodnotit své pocity a zjistilo, co ho baví. Do osmé třídy se nedávají známky. Děti se věnují oborům, které je zajímají a rozvíjejí jejich silné stránky. Na základě vlastní motivace se děti naučí se učit. Ve vyšších ročnících pak ušetří síly pedagogům a nemusí se „biflovat“.

O Skandinávském školním systému existuje dokument Reinharda Kahla s názvem „Spitze-Schulen am Wendekreis der Pädagogik“ (Konečná, 2010 s 24-26).

5 POSTMODERNÍ MYŠLENÍ

New Age jako spiritualitu postmoderny Lužný označuje jako síť. Jejími uzlovými body jsou jedinci a skupiny bez jasně definované nauky a praxe. Uzlové body jsou autonomní. Pozorováním lze zjistit to, co mají společné, a díky tomu můžeme o Novém věku mluvit a hodnotit. Myšlenková transformace má odvrátit krizi, která opustí newtonovsko-kartezský svět ve prospěch holistického vidění. Ve školství se opouští model nadřazenosti učitele ve prospěch vzájemného rozvoje (walldorfské školy a v USA domácí výuka místo normální běžné docházky). Do New Age patří i Grofovo holotropní dýchání a Silvova metoda neo-feminismu. New Age se šíří pomocí trhu a médií. Předmětem trhu je touha po něčem. Na rozdíl od běžného trhu (spotřebního) zde nabídka určuje poptávku (dostupná literatura, kurzy, metody, terapie, kultury, atd.). Tento trh lze také nazvat psychotrhem (Lacroix, 2000, Mgr. Jiří Dvořáček, s. 16-17 [Srv. Lužný, s. 89nn]).

Ze sociologického pohledu New Age hledá smysl života a místo v něm. Kontrakultura je zvláštní formou sociokulturního protestu, která se zaměřuje na přeměnu člověka a přírody v nástroj masového konzumu. V rámci Kontrakultury lze rozlišovat tři roviny. V první se kulturní-protest projevuje větším vnímáním vůči jiným kulturám. Důsledkem je nová forma feminismu, nová sociální hnutí. V druhé sociálně politické rovině se hledají alternativy vůči mocenským mechanismům, například anarchismus, a ve třetí individuální jde o obnovení individuálního. Jedinec je chápán jako jedinečná osoba. Důsledkem jsou například meditační techniky (Lacroix, 2000, Mgr. Jiří Dvořáček, s. 20, s. 92 [Lužný, *Nová náboženská hnutí*, Brno Masarykova univerzita 1997, s. 149]).

Kontrakultuře dnes jde o úspěšnost jedince v systému a ne o kritiku a změnu systému. Tak kontrakultura není už protestem, ale hledáním nové postmoderní generace. U části populace, která má vysokou životní úroveň, dochází v důsledku vysokého stupně hmotného blahobytu ke změně životního stylu, který se projeví posunem žebříčku hodnot. Po jejím dosažení jde této menšině spíše o rozvoj postmateriální, jako je například ochrana životního prostředí. Tento proces R. Inglehart označuje jako duchovní růst (Lacroix, 2000, Jiří Dvořáček, s. 20, s. 92 [Lužný, *Nová náboženská hnutí*, Brno Masarykova univerzita 1997, s. 150]).

5.1 Vlivy postmoderního myšlení na přístup k religiozitě

Každý z nás potřebuje prožívat jistotu vyplývající z přijetí určitého systému hodnot. Moderní doba relativizuje a proto utíkáme k jakékoliv jistotě, protože v postmoderní době objektivní pravda neexistuje, ale lidé ji ke svému životu potřebují, aby si zachovali svou vnitřní integritu, a proto jsou přístupní vlivům médií, které jim podsouvají návod na šťastný život. Člověka nezajímá, jak to funguje, ale že to funguje. Myšlení dnešních lidí je podivné, a proto je nelze jednoduše pojmenovat. Na jednu stranu chceme vědecké vysvětlení a na druhou stranu nám stačí přečíst horoskop a naše reakce, něco na tom asi bude. Je jasné, že vše nemůže být založeno na vědě a že je potřeba emocí, intuice, ale takové rozdíly? Člověk už nehledá pravdu, ale jaký bude mít z toho zisk. Dříve organizace měly přesný cíl a lidé byli hrdi, že jsou v té organizaci. Dnes organizace určují jen směr a oddanost žádná. Lidé nechtějí práci, odříkání, obět' anebo námahu, jak to učí křesťanství. Stačí jim emocionální uspokojení, které se nabízí hned. Není třeba číst tlusté knihy, které zachycují moudrost. Dnes jim stačí jen obsah a čím je kratší, tím je to lepší. Doc. Štampach tento jev nazývá supermarketovým náboženstvím. Podle Hynka můžeme New Age chápat jako nový směr a ne, jako organizaci (Lacroix, 2000, s. 41-42 [Jaroslav Hynek]).

5.2 Religiozita

Religiozita pochází z latinského slova (*religio*-náboženství). Podle Štampacha (2010) volný překlad ze sociálního hlediska znamená přítomnost náboženství v populaci. Stále se hledá odpověď na to, co je to víra, odevzdanost a důvěra k dané víře. V dnešní době se kromě výrazu náboženství používá pojem spiritualismus nebo duchovno.

Religionisté vytváří tabulky stoupců významných náboženství. Výskyt jednotlivých náboženství se zaznamenává do náboženských map. Sledují se směry, jejich podoba, jak vznikají, mění se (spojují, rozdělují) a zanikají. Údaje i když jsou orientační, na sebe musejí historicky navazovat.

Zastoupení jednotlivých náboženských skupin, směrů a nebo počtu obyvatel je barevně rozlišeno. Čím menší měřítko, tím přesnější informace. Informace mohou zkreslit i politické zájmy, vyspělost dané země, použitá metoda zkoumání, místo, kde je výskyt náboženství získáván a měřítko, ve kterém je mapa zhotovena (Štampach, 2010, s. 16-28).

5.3 Religiozita a Nový věk

Alternativní hnutí předpokládá, že Nový věk bude duchovním zájmům pozitivně nakloněn, protože v době techniky a pragmatizmu religiozita nenašla dostatek prostoru. Problém je v tom, že New Age je neorganizované hnutí a neví se, co do hnutí patří a co ne. Hnutí se stávalo cílem polemik a dokonce vznikala i snaha o potlačení. Východiskem bylo globální označení „*postmoderní spiritualita*“, která zabránila názorům, že by se religionistika dala do služeb represe. Na druhou stranu neurčitost tohoto označení může vést až k libovůli (Štampach, s.196-197).

5.4 Nový věk jako spiritualita postmoderny

Hošek (2012) je názoru, že slovo postmoderní lze charakterizovat jako zastaralé. Je to odmítnutí nadvlády tradic, hlavně odmítání náboženství, které drželo společnost pohromadě. Opakem postmoderny je modernita. V osvícenství byla modernita chápána jako emancipace lidstva ve jménu rozumu a pokroku. Hleděla optimisticky vpřed do budoucnosti. Chtěla do jisté míry nahradit náboženství tím, že dá všemu a všem řád, určí etické hodnoty a ideály. Na jednu stranu si neuvědomovala, že vize šťastné budoucnosti často navazuje na kázání biblických proroků. Na druhou stranu se modernitě podařilo ve jménu šťastné budoucnosti motivovat lidi k usilovné práci, odříkání, spořivosti a cílevědomosti.

Dnes obchodníci pomocí reklam, velkého množství nekompletních informací a slabé vůle využívají spotřebitele k vlastnímu obohacení. Lidé nechtějí hledat další informace, aby se zorientovali v nabídkách a dokázali odlišit pravdivé informace od nepravdivých nebo úplně od neúplných. Jsou přesyceni informacemi a unaveni z velké nabídky zboží. Stávají se stále více pasivnějšími konzumenty. K tomu jim dopomáhá i velký výběr televizních programů. Člověk nečině sedí, přepíná programy a většinou poslouchá prázdná slova, která jen sdělují nějakou informaci. Člověka tyto informace neobohacují, nemůže je změnit ani ho nenutí k zamyšlení.

Mnohem horší je, když se lidé nechají opakovaně zlákat klamavou reklamou. Pořizují si věci, na které nemají finanční prostředky. Vidina hezké dovolené, bohatých Vánoc nebo získání poslední novinky za super cenu. Proč ne, když na to společnosti půjčí, splátky jsou jen splátky a když je splátek hodně, tak zase jiné společnosti půjčky výhodně sloučí. Obchodníky nezajímá platební schopnost, protože existují exekutoři a spotřebitelé žijí

dneškem a věci, které si pořizují k životu, většinou ani nepotřebují. Na co bude mladému člověku mobil, který měří srdeční tep, je voděodolný, snímá otisky prstů?

Lidé se chtějí bavit a užívat si slasti života. Jsou názoru, dnes jsme zde a co bude zítra nás nezajímá. Zásadní změny v hédonismu nezaznamenala ani ekonomická globální krize. Do jisté míry se tento druh života stal životním stylem dnešní společnosti a přenáší se i do škol. Žáci nevidí důvod, proč se připravovat, snažit se dosáhnout dobrých výsledků, být prospěšní této společnosti, když mimo školu existuje tolik zábavy a rodiče je v tom ještě podporují. Neřeší, jak si děti hrají, s čím si hrají, ani jestli hra vede k rozvoji. Nemají ani potřebu děti vést k zodpovědnosti za sebe, rodinu, společnost či budoucnost. Rodiče jsou většinou toho názoru, že dítě, které si hraje, nezlobí.

Manželství se většinou uzavírá za účelem snadného nabytí majetku, zodpovědnost se snaží přenést na jednoho z partnerů, žitím „na hromádce“ si lidé nechávají otevřená zadní vrátka, při rozvodu se děti stávají důvodem vydírání, za neúspěch může vždy ten druhý, přátelé jsou důležitější jak rodina a hlavně na prvním místě jsem já a moje potřeby. Málo kdo si uvědomuje, že přátelé a peníze jsou dočasné. Důsledkem tohoto sobeckého individualismu je nakonec pocit osamělosti a prázdnoty.

Těmto pocitům napomáhá i dnešní vyspělá technika, jako například počítače a telefony. Lidé nemají potřebu se setkávat. Stačí jim komunikace pomocí sms zpráv nebo internetového připojení na Skype. Osobní kontakt, který pomáhá vytvářet osobní identitu, zde chybí (Hošek, 2012).

5.5 Postracionalistická doba

O postmoderní době se dá říct, že je to doba postracionalistická. Po zneužití či selhání osvícenského rozumu a pokroku zastává dnešní mládež názor, že rozumem a vědou nedokážeme odpovědět na všechny otázky a že své místo v tomto světě má i mimo-racionální vnímání, fantazie, intuice, emoce a spirituální zkušenost (Hošek, 2012).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 FILOZOFIE NOVÉHO VĚKU

New Age chce dosáhnout rovnováhy mezi přírodou a člověkem. Proto poukazuje na to, že se musíme na vše dívat jako na celek a ten lze pak rozdělit na části. Nikoliv obráceně.

6.1 Cílem výzkumu

Cílem mého výzkumu je poukázat na křehkost a krátkost života a vytvořit teorii, která přiměje lidi k zamyšlení nad hodnotou jejich života. Pomocí literatury chci ukázat, že New Age není nic nového, jen lidé jsou nepoučitelní a stále opakují stejné chyby, proto se náprava dá provést jen prostřednictvím škol a ty potřebují pomoc státu a obyvatel.

6.2 Formulace hypotézy a vytvoření pracovních hypotéz

Hypotéza, pochází z řeckého hypothesis, což znamená předpoklad, tvrzení. Je to navržená vědecká teorie o již zpracovaných problémech daného tématu nebo praktických zkušenostech. Pokud chceme vytvořit dobrou hypotézu, musíme nejen přemýšlet, ale přečíst i velké množství odborné literatury, která se danou tematikou zabývá, aby se výzkum posunul dál a potvrdil nebo vyvrátil další tvrzení (Gavora, 2008, s. 63-64). Na každou hypotézu se musíme dívat jako na provizorní a porovnávat ji s údaji. Odborná literatura a její analýza by měla zajistit kritičnost výzkumu, která je předpokladem dobré vědy, a zároveň by měla pomoci vyvarovat se subjektivních předsudků a domněnek, které by mohly ovlivnit analýzu údajů (Ježek, 1999).

6.2.1 Hypotéza

Jedině prostřednictvím dobrého vzdělání lze lidi přimět k tomu, aby se zastavili uvědomili si křehkost a krátkost života.

6.2.2 Pracovní hypotézy

Při čtení knih jsem si vytvořila tyto pracovní hypotézy:

1. Předpokladem dobrého školství je i dobrá spolupráce mezi učitelem a žákem.
2. Dnešní člověk nehledá pravdu, nežije v souladu s přírodou a tím pomalu, ale jistě přispívá k zániku světa.
3. Velkým problémem lidstva je strach.
4. Budoucnost buduje a ovlivňuje každý člověk svým chováním a jednáním.

5. Jen moudrý člověk si uvědomuje křehkost a krátkost života, ale i moudře nakládá s každým dnem, který mu byl dán.

6.2.3 Vyhodnocení hypotéz

1. Předpokladem dobrého školství je i dobrá spolupráce mezi učitelem a žákem.

Abychom takové spolupráce mohli dosáhnout, měl by si každý učitel uvědomit, že dobrá spolupráce je založena na důvěře, a té učitel u dětí může dosáhnout jen tehdy, když bude s žáky hovořit jako rovný s rovným, dokáže přenést své pocity na žáky, rád si vyslechne názory druhých, bude kritický k sobě a tolerantní k druhým. Dále pokud učitel dokáže své žáky zbavit školního napětí a hlavně děti budou vědět, že vše, co učitel říká a dělá, je pro jejich blaho. Potom k takovému učiteli bude dítě vzhlížet jako k Bohu. Touto hypotézou bych chtěla poukázat na to, že jsou to učitelé, kdo má neuvěřitelnou moc pomáhat nejen své zemi, ale i celé planetě tím, že vzbudí u dětí touhu po vzdělání. Tak jako toho v 15. století dosáhl Jan Hus, na přelomu 18. a 19. století Jan Amos Komenský, ve 20. století Tomáš Garrig Masaryk a mnozí další.

2. Dnešní člověk nehledá pravdu, nežije v souladu s přírodou a tím pomalu, ale jistě přispívá k zániku světa.

Osvícenská modernita byla ve jménu pokroku a rozumu. Hleděla vpřed do budoucnosti. Chtěla dát všemu řád. Motivovala lidi k usilovné práci, odříkání, spořivosti a cílevědomosti, ale dnes se lidé chtějí jen bavit a užívat si slasti života. Žijí podle hesla: „Dnes jsme zde a co bude zítra nás nezajímá“. Do jisté míry se tento druh života stal životním stylem dnešní společnosti a přenáší se i do škol. Žáci nevidí důvod, proč se připravovat, snažit se dosáhnout dobrých výsledků, být prospěšní této společnosti, když mimo školu existuje tolik zábavy a rodiče, je v tom ještě podporují. Neřeší, jak si děti hrají, s čím si hrají, ani jestli hra vede k rozvoji dítěte. Rodiče nemají ani potřebu děti vést k zodpovědnosti k sobě, rodině, společnosti či budoucnosti. Jsou většinou názoru „dítě, které si hraje, nezlobí“. V dospělosti tyto děti nechtějí odlišit pravdivé informace od nepravdivých, nebo úplně od neúplných. Stávají se stále více pasivnějšími konzumenty. K tomu jim dopomáhá i velká nabídka televizních programů. Lidé nečině sedí, přepínají programy a většinou poslouchají prázdná, ve skutečnosti nic neříkající slova. Mnohem horší je, když si pořizují věci, na které nemají finanční prostředky. Proč ne, když na to společnost půjčí a když je splátek hodně, tak zase jiné společnosti půjčky výhodně sloučí. I obchodníky nezajímá platební schopnost spotřebitelů, protože existu-

jí exekutoři a spotřebitelé žijí dneškem. Myšlení dnešních lidí je podivné, na jednu stranu chtějí vědecké vysvětlení a na druhou stranu jim stačí přečíst si horoskop. Dříve měli lidé přesný cíl a byli na sebe hrdí, ale dnes nemají žádné cíle ani hrdost. Žijí ze dne na den. Už Seneka ve svých listech upozorňuje na to, že jen člověk bez dostatečného vzdělání před životem utíká, stále na něco čeká a nebo pořád začíná znovu. Touto hypotézou chci poukázat na to, že už je nejvyšší čas se přestat radovat ze slibů druhých a z představ a začít se radovat jen z toho, co vychází z nás samých a co prospěje nejen nám, ale i druhým. Abychom tohoto dosáhli, je zapotřebí vybudovat kvalitní školství, které vychová pracovitou, hrdou a cílevědomou generaci, která bude chtít zachránit nejen naší planetu, ale i naše duše.

3. Velkým problémem lidstva je strach.

Strach dospělí vytváří využíváním své mocenské převahy. Napřed rodiče nad dětmi. Děti ponižují, zesměšňují, podceňují jejich schopnosti, a to už od malička. Neúspěchy dítěte při poznávání světa uvádí jako zdroj zábavy, pokud dítě udělá něco jinak nebo pomaleji než by si někteří rodiče představovali, nazvou dítě blbcem, dementem, nebo zpochybní příbuzenský vztah mezi nimi. Rodiče chtějí na jednu stranu, aby jejich dítě bylo nejkrásnější, nejchytřejší, nejšikovnější, atd., ale přitom dítěti nedovolí, aby se parádilo, protože je na to malé, když chce odpovědi, má dát pokoj, když chce pomoci, tak na nic nesmí sahat, aby si neublížilo nebo aby to ještě víc nepokazilo. Tyto a další věci, mezi které patří i fyzické násilí, v dětech napřed vytváří a následně prohlubují strach. Myslím si, že většina rodičů si ani neuvědomuje sílu slova, ani, že jsou pro děti bohy, ke kterým vzhlíží za každé situace a věří, že vše, co říkají a dělají, je správné. Tato mocenská převaha bohužel nekončí nástupem dítěte do školy. Učitelé někdy předávají dětem nedostatečné a nesrozumitelné informace. Nemají zájem o oboustrannou komunikaci a tím vytváří v dětech frustraci, deziluzi, zklamání, nedůvěru, nespokojenost, obavy, ztrátu motivace nebo pocit bezradnosti. Mocenská převaha ani nekončí s nástupem do zaměstnání, ale pokračuje. Nadřízený využívá své mocenské převahy nad podřízeným tím, že od podřízeného vyžaduje slepou poslušnost, aby nebyla ohrožena jeho vedoucího pozice. Svou nadřazenost umocňuje nedostatečnými nebo i špatnými informacemi. A poslední mocenskou převahou je ta, již využívá stát nad důchodci. Touto hypotézou chci poukázat na začarovaný kruh a na nemožnost nápravy světa, pokud si rodiče, školy, zaměstnavatelé nebo stát neuvědomí, že hlavním problémem je nedostatečná vzdělanost, která dává možnost využívat mocenské převahy. Této převahy, ale

budou vždy využívat jen ti lidé, kteří se cítí z jakéhokoliv důvodu ohroženi, a proto moudří a schopní mají málokdy šanci prosadit dobrou věc, která by vedla ke prospěch lidí, společnosti, státu nebo přírody.

4. Budoucnost buduje a ovlivňuje každý člověk svým chováním a jednáním.

Protože budoucnost není pevně daná, je potřeba, aby si každý člověk uvědomil propojenost světa, chtěl hledat příčinu problému a neřešil jen následky. Jednou z možností, jak toho dosáhnout, je globální výchova, která nechce jedince vytrhnout z jeho kultury, ale chce, aby lidé z lokální kultury poznávali, hodnotili, srovnávali a respektovali i ostatní kultury. Prvním krokem je uvědomit si rozdíly mezi kulturami, diskutovat o těchto rozdílech, srovnávat je a kriticky je hodnotit. Druhým krokem je vytvořit si vlastní stanovisko, kterého lze dosáhnout touhou po poznání a potřebou chtít něco změnit. Třetím krokem je stanovit si reálné cíle od nejmenších až po ty velké. Posledním krokem je snažit se postupně cílů dosáhnout. Lidé, kteří si nedovedou stanovit jasný cíl nebo často mění svá předsevzetí, nemohou ničeho nedosáhnout. Tito lidé mají většinou v tomto světě pocit bezvýznamnosti, nepotřebnosti a uzavírají se do sebe. Lze je přirovnat například k nějaké věci ve vodě, kterou proud někam odnáší a nikdo neví kam. Podle psychologů jsou vůči svému okolí a světu lhostejní, agresivní, chamtiví, sobečtí a bezohlední. Nechtějí dodržovat zákony, schvalují rozvody, sexuální perverznost, násilí a chtějí se jen bavit a užívat si rozkoší, které nabízí dnešní život. Touto hypotézou chci poukázat na to, že nezáleží na společnosti, ale na každém jedinci pro jakou cestu se rozhodne. Cesta k vytyčenému cíli je sice trnitá, ale na konci této cesty člověka čeká radost a pokoj, kterou mu nikdo a nikdy nemůže vzít.

5. Jen moudrý člověk si uvědomuje křehkost a krátkost života, ale i moudře nakládá s každým dnem, který mu byl dán.

Lidé si stále neuvědomují, že jediný majetek, který doopravdy vlastní, je čas. Proto si tohoto majetku neváží a plýtvají s ním, jako by neměl žádnou cenu a protože žijí dneškem, nepřipouští si ani krátkost života. Místo toho se zabývají bezobsažnými představami, holdují pití, rozkoši a rozmařilosti. Většina lidí jen proplouvá životem bez skutečných cílů, bez potřeby na této zemi zanechat odkaz nejen pro své potomky, ale i pro celé lidstvo. Místo toho se snaží být všude, ale neuvědomují si, že vlastně nejsou nikde. V přítomnosti známých mají pocit oblíbenosti, ale neuvědomují si, že když se ocitnou v nouzi, nikdo z těchto známých jim většinou nepomůže a na vše zůstanou sa-

mi. I ti, co vnucují svou pomoc druhým, aby ukázali, že jsou dobří si neuvědomují, že uznání cizího je krátkodobé a povrchní, ale pomoc sobě a rodině je věčná. I ti, kdo odkládají žití na zítřek, odkládají možnost žít už dnes. I ti, kteří chtějí začít žít, až umírají, že to nemohou stihnout, ale i ti, kdo to nikdy nezkusili, nemohou poznat o co přišli. Touto hypotézou chci poukázat na povrchnost myšlení a jsem přesvědčena, že dobré vzdělání lidem může otevřít oči a ti se budou chtít nejen poučit z chyb našich předků, ale uvědomí si i propojenost světa, o kterém už psal Seneka.

6.3 Metody výzkumu

Jako metody výzkumu jsem si zvolila kvalitativní analýzu textů, argumentační analýzu a srovnávání argumentace daných textů. Ve výzkumu se pokusím o kritickou analýzu knih, oddělení souvisejícího od nesouvisejícího se snahou odhalit podstatu Nového věku.

Analýza (rozbor nebo také kódování) je porovnávání a kladení si otázek. Otázkou ukazujeme náš postoj k dané problematice. Ptáme se, v čem jsou knihy stejné, v čem se liší a zároveň je to podnět k vytvoření hypotéz, které navrhuji, jaká by mola být mezi výroky souvztažnost nebo rozdílnost. Analýzou se můžeme vyhnout zaslepenosti, ke které nás mohou vést předsudky, dosavadní zkušenosti a špatné pochopení textů. Objektivnosti dosáhneme neustálým „rýpáním“ do všeho, co jsme doposud zjistili. K tomu, abychom viděli skutečnost, nestačí jen objektivnost, ale také teoretická citlivost, která nám pomůže otevřít naši mysl. Pomůže nám vyhnout se standardnímu myšlení, abychom se mohli ve výzkumu posunout dál, získané odpovědi brát za provizorní, ne za dogma, naslouchat druhým, abychom slyšeli, co skutečně říkají, a mohli jsme odhalit podstatu jejich domněnek a neodchýlit se od zkoumaného (Ježek, 1999).

6.4 Textová analýza

Textová analýza musí být prováděna bez subjektivních pocitů. Analyzuje a hodnotí objektivně obsah vybraných knih. Výzkum jsem začala sběrem dat. V knihkupectví a v knihovnách jsem hledala knihy, které se týkaly témat New Age, výchova, vesmír, postmoderní myšlení, spiritualismus a alternativní školy. Při čtení knih jsem provedla obsahovou analýzu.

6.4.1 M. Basilea Schlinková

Aby došlo k uzdravení světa, musíme podle Schlinkové (1987) změnit způsob myšlení. Dnešní analytické myšlení, které bylo základem vědeckého poznání, chce nahradit systémovým myšlením. Zjistilo se, že všechny věci jsou nejen na sobě závislé, ale i vzájemně propojeny. Proto je musíme nejen jako celek posuzovat, ale i přijímat. Každý člověk je součástí mikrokosmu v makrokosmu. To znamená, že je nejen součástí přírody, ale i celého vesmíru. Racionální myšlení má být nahrazeno syntetickým myšlením a intuitivním poznáním, které rozum nedokáže změřit ani pochopit a je založeno na zkušenostech. New Age chce dosáhnout rovného postavení mezi vědou a okultismem. Díky tomuto myšlení by všechno splývalo v jedno, tzn. že i náboženství by bylo jen jedno. Dobro a zlo, které si vymyslelo náboženství, by už vlastně taky neexistovalo. Na základě tohoto poznání příznivci New Age dospěli k závěru, že dosáhnout cíle je možné jen tehdy, když bude nalezeno štěstí. Místo dosavadního hodnocení podle schopností a výkonu dnes na prvním místě bude vlastní uspokojení a úspěch, a proto se už člověk nemusí bát apokalyptických hrůz, protože svět bude bez napětí.

6.4.2 Zdeněk Vojtíšek

Podle Vojtíška (1998) se Země asi po 2100 letech posune o jedno hvězdné znamení zpět. Koncem 20. stol. n.l. končí věk Ryb a začíná věk Vodnáře. Věk ryb byl věkem náboženství. S končícím věkem Ryby má ustupovat do pozadí i náboženství a začít věk, který překoná všechny protiklady. Toto období by mělo být obdobím tolerance, citu, intuice, duchovna, atd.. Poslední učení bylo založeno na evolučním optimismu s tím, že člověk je schopen překonat úroveň vědomí a díky tomu dosáhne božské úrovně. Člověk si musí uvědomit, že vše na sobě závisí, je jedno a prolíná se. Vše má jeden základní princip, který spojuje protiklady ve vyšší systémový celek. Tento monistický pohled chce napravit dosavadní dílčí, částečný a protikladný pohled kosmickou energií. Monisté věří, že všechna náboženství jsou správná a usilují o dosažení stejného cíle, ale každé náboženství trochu jinou cestou. Chtějí dosáhnout vyšší úrovně vědomí. Až člověk překoná dosavadní přesvědčení, že rozum je jediné poznání vědomí, dosáhne vesmírné jednoty (Vojtíšek, 1998, s. 93-95).

6.4.3 P. Vladimír Rudolf

Podle Rudolfa (1969) se ti, kdo věří více v ducha než ve hmotu, bojí, že může dojít k rozkladu člověka. Někteří lidé se domnívají, že díky pokroku a moderním vymoženostem mají moc nad životem a hlavně nad hmotou. Člověk si sice díky technice podmaňuje vnější svět, ale neuvědomuje si, že ztrácí kontrolu nad světem vnitřním. Ví jak řídit auto, ale neví, jak má řídit sám sebe. Podmaňuje si hmotu, místo aby se víc věnoval svému duchu. Dopouští, aby jeho duch umíral a přitom si neuvědomuje, že právě duch je tou hnací silou. V duchu vznikají myšlenky, které pak dávají hmotě tvar. Duch je tou hybnou silou, díky které vzniká láska a společenství. Když člověk zničí ducha, zároveň zničí i vše, co celé generace před ním vytvářely pro blaho společnosti a vše bude muset začít znovu. Stačí, když se podíváme do historie. Většinou se kultury hroutily ze vnitř, málokterá zvenčí. Pocit vítězství nad hmotou vždy uvolňoval morálku, zvyšoval kriminalitu, snižoval zodpovědnost a duše, ta pomalu umírala.

6.5 Argumentační analýza

Už Adam a Eva byli v Ráji šťastni, měli vše a žili v souladu s přírodou. Není právě tohle to, co stále hledáme? Proč, i když máme oči, jsme slepí? Proč, i když máme uši, neslyšíme co nám ústa říkají? Proč, když někdo něco objeví, se snažíme dokázat, že náš objev je lepší? Co se musí stát, aby lidé pochopili, že lékem nejsou psychiatři, sedativa, ale láska k životu a přírodě?

6.5.1 M. Basilea Schlinková

Skutečnost, že věci jsou na sobě závislé, objevil už Aristotelés v antickém Řecku. Ve svém díle *Metafyzika* v knize páté píše o celku. U vědy a okultismu se nemůže nikdy podařit odstranit protiklady a dostat je do stejné roviny. Věda hledá odpovědi na základě ověřitelných faktů. Okultismus je sice taky považován za vědu, ale duchovní. Hledá odpovědi mimosmyslové, které nelze nikdy ověřit. Nalezení štěstí. Co je to štěstí? Každý vidí štěstí v něčem jiném. Někdo vidí štěstí v tom, že má co jíst. Jiný, že je zdravý. Další, že je nejbohatší, atd.. Společnost bez napětí. Považuji to za utopii, pokud se všichni lidé nenaučí radovat z maličkostí, pomáhat druhým, snažit se být prospěšní společnosti, ve které žijí. Místo dosavadního hodnocení podle schopností a výkonu je dnes na prvním místě vlastní uspokojení a úspěch. Dosavadní hodnocení nutilo lidi vytvářet hodnoty ve prospěch společnosti, která jim zajišťovala aspoň nějakou životní úroveň. Vlastního uspokojení a úspě-

chu v době lhostejnosti a sobeckosti dosáhne jen pár jedinců, a to většinou na úkor druhých. Proč má být racionální myšlení nahrazeno systémovým myšlením a intuitivním poznáním? Rozum se nedá ničím nahradit. Vždyť díky rozumu pochybujeme, a proto objevujeme, srovnáváme, hodnotíme, vytváříme a věříme. To stejné náboženství. Věřit v jednoho Boha. Z pohledu etymologie, náboženství nebo filozofie? Další otázkou je v jakého Boha? Jaká je pravděpodobnost, že člověk, který se denně modlí ke svému Bohu řekne, tak od zítřka se k tobě modlit už nebudu, protože se lidstvo dohodlo, že se budeme modlit k jednomu Bohu. Než tuhle utopii, není lepší se řídit jedinou větou: „Co nemáš rád sám, nedělej druhým?“. Tato věta obsahuje vše, i desatero přikázání a kdyby se jí řídili všichni lidé na zemi, už nikdy by nebyly války, rozvody, katastrofy, fyzické a duševní násilí. Jinými slovy, každý muž touží po ideální ženě, která by byla vždy usměvavá, milá, pracovitá, upravená, trpělivá, šetrná, moudrá, kurážná, věrná, vtipná, poslušná a pokud se vdá, měla by ještě svého muže utěšovat, být mu oporou, múzou a ukazovat mu správnou cestu. Pokud se budou všichni lidé řídit větou „Co nemáš rád sám nedělej druhým“, tak budou nejen všechny ženy, ale i všichni muži ideální a šťastní.

6.5.2 Zdeněk Vojtíšek

Vojtíšek o Novém věku píše z náboženského hlediska, jak se přiblížit k bohu. Víra znamená víc než rozum, a to v době, kdy většina lidí jsou ateisté. New Age nemá být jen změna pojmů, ale volá po novém člověku, který bude jinak myslet i přesto, že hnutí je nesourodé a různorodé. Díky holistickému přístupu se překoná dualismus, který byl považován za dědictví antické filozofie a židovského křesťanství. Hlavně se to týká individuálního a kosmického ducha. Díky tomuto evolučnímu optimismu se má dosáhnout božské úrovně. To znamená, nového planetárního vědomí. I když z monistického pohledu vychází základní víra New Age to znamená, že všechna náboženství usilují o to stejné, otázkou je, jakou se chtějí dát cestou, když nechtějí upřednostnit žádné náboženství? Hnutí hovoří o původním křesťanství, které není pokřiveno církví. Což by mělo být ve víru v reinkarnaci nebo z kroniky Akáše. Ani zde nenajdeme odpověď, protože i reinkarnace má dvojí význam. Podle indického náboženství převtělení je na základě karmy a o další inkarnaci (znovuzrození) rozhoduje kvalita karmy a tou se rozumí souhrn všech činů od narození až po smrt. Na rozdíl od hinduistického náboženství, kde reinkarnace jen oddaluje očekávané vysvození z koloběhu života. Hnutí Nového věku se na reinkarnaci dívá optimisticky. Vidí ji jako evoluční posun nebo možnost konečného splnění přání. Monisté také prosazují etickou autonomii člověka bez mravního kodexu a s možností svobody a odpovědnosti. Zlo je

činěno jen z nevědomosti a nedostatečného poznání. Naopak odpovědnost pramení z vědomí, že žádný čin nemůže zůstat podle indického náboženství bez karmického dopadu na jeho původce (Vojtíšek, 1998, s. 93-95).

6.5.3 P. Vladimír Rudolf

Otázkou je, proč člověk vytváří stále víc a víc hmotných statků a přitom nemá nikdy dost. Čím víc vyrobí, tím víc chce. Je to začarovaný kruh. Uvědomuje si, že není pánem, ale otrokem? Místo, aby se radoval z duchovní krásy, touží mít co nejvíc peněz, co nejlepší věci, co nejvyšší postavení a to vše vede k vnitřnímu neklidu, neustálému boji o moc a to duši ničí. Co a komu chce člověk dokázat hromadění hmoty? Pomůže to někomu nebo společnosti, když ostatní budou vědět, že pan P má nové auto, sám bydlí ve vile? Člověk místo aby obdivoval Boha, obdivuje sám sebe, jak je perfektní, co všechno dokázal, ale jen ve svůj prospěch a většinou na úkor někoho. Boha dělá ze sebe a z věcí, které vytvořil. Toto vše člověka od skutečného Boha oddaluje. Dokud lidé zase nenajdou lásku ke skutečnému Bohu, jejich duše se neuzdraví a budou stále otroky. Někteří lidé jsou přesvědčeni, že nás Bůh k sobě volá skrze problémy. Proto se zastavme a začněme přemýšlet. Proč se nám určité věci dějí? Hledejme prvotní příčinu a neřešme jen následky. Uvědomme si, že sklízíme jen to, co jsme zaseli. Na jednu stranu hledáme jiné planety a civilizace, ale zamysleli jsme se nad tím, co bychom jiné civilizaci ukázali? Zemi, kterou ustavičně pustošíme, člověka, který je plný zloby, nenávisti, útlaku a chamtivosti? Není nejvyšší čas se zastavit a duši od tohoto všeho očistit? Až lidé otevřou svou mysl a začnou myslet víc na druhé než na sebe, pak budou k Bohu blíž víc, než si dovedou sami představit a teprve potom poznají skutečné a nekonečné štěstí. Štěstí duše, které jim otevře nové možnosti.

6.6 Srovnávání argumentace daných textů

Při srovnávání je velmi důležité si zachovat své zkušenosti jak životní, tak nabyté z literatury. Jedním ze způsobů je správné kladení si otázek. Vezmeme si získané zkušenosti z literatury a životní zkušenosti a začneme tyto zkušenosti systematicky analyzovat. Správná analýza nám může otevřít nové možnosti zkoumání nebo nám potvrdí závěry z literatury a nebo nám prohloubí dosavadní zkušenosti. Možnosti, které nám umožňuje srovnávání, jsou nekonečné. Stačí se oprostít od všeho, co nás blokuje, a uvidíme víc, než co je na první pohled zřejmé (Ježek, 1999).

Aby došlo k uzdravení světa, musíme podle Schlinkové změnit způsob myšlení z analytického a mechanického na systémové myšlení, které musí být posuzováno a přijímáno celistvě. Vojtíšek píše, že vše má jeden základní princip, který spojuje protiklady ve vyšší systémový celek. Tento monistický pohled chce napravit dosavadní dílčí, částečný a protikladný pohled kosmickou energií. Oba autoři, byť každý používá jiná slova, se shodují na tom, že se musí změnit dosavadní dílčí přístup a vše by se mělo začít posuzovat celistvě. O holonu (celku) už poprvé psal Aristotelés ze Stageiry, který žil v roce 384 př.n.l. až 322 př.n.l.. V knize *Metafyzika* části páté píše o celku. Člověk může tvořit celek docelený, tedy skutečný a zároveň i věcný, protože je tvořen z duše a těla. O nutnosti změnit dílčí pohled píše i Rudolf. Uvádí, že ti, kdo věří více v ducha než ve hmotu, se bojí, že může dojít k rozkladu člověka. V duchu vznikají myšlenky, které pak dávají hmotě tvar. Duch je tou hybnou silou, díky které vzniká láska a společenství. Jednotně o předchozím znamení Ryby hovoří jak Schlinková, tak Vojtíšek. Znamení Ryby oba považovali za znamení křesťanství a přechodem na znamení Vodnáře skončila i éra křesťanství. U znamení Vodnáře se liší v popisu, ne významu. Schlinková píše, že znamení Vodnáře proudem vody odplaví éru křesťanství a bude se snažit o rovné postavení mezi vědou a různými odvětvími okultismu, jako například meditací, jógou, převtělováním, jasnovidectvím, atd.. Vojtíšek, zase píše, že znamení Vodnáře volá po novém člověku, který bude jinak myslet i přesto, že hnutí je nesourodé a různorodé. Toto období by mělo být obdobím tolerance, citu, intuice, duchovna, založené na evolučním optimismu. Podle Vojtíška si New Age uvědomuje, že doba rozumu vyčerpala své možnosti hlavně v oblasti krize a objevů a proto nastává éra citu a duchovních zážitků.

O víře v jednoho Boha Schlinková píše, že nástupem znamení Vodnáře křesťanství skončilo, ale na druhou stranu mají hnutí stále svá duchovní centra, posvátné spisy a modlitby. Existují proroci, lidi s nadpřirozenými schopnostmi, ale i knězi. Hnutí je názoru, že člověk je Bohem a původního boha může přetvářet k obrazu svému a protože vše je jedno, tak i člověk je součástí vesmíru, moci a božstva. Pomocí rozšířeného vědomí, což je meditací, jógou, pozitivním myšlením, hypnózou, transpersonální psychologií, atd. může člověk rozvíjet svou božskou podstatu a sám sebe vykoupit, když nalezne sám sebe. Někteří stoupeneci tvrdí, že člověk může i splynout s božskou mocí, ale jen za předpokladu, že bude ovládat určitá praktika. Podle okultistů by jinak mohlo dojít i k zneužití této moci, i když ji považují za neutrální. Víra v sílu a víra v člověka je podstatou, ale stejně tak do Nového věku patří i uctívání Satana, Budhy, Šivy, duchů přírody, předků a dalších duchů a bohů. David

Spangler jeden z hlavních představitelů hnutí napsal, že všichni máme v sobě satana a to jen proto, aby nás dovedl k dokonalosti. Tento názor dokazuje, že New Age je protikřesťanské a křesťanské symboly chtějí nahradit pohanskými. Do hnutí patří i drogy jako LSD, které mění vědomí a mají sloužit jen k duchovním účelům. Duchovní síly lze také dosáhnout pomocí stále se opakujících posvátných slov (mantry), meditací, jógou nebo silným přáním. Opakováním se rozšíří vědomí a to pomůže proniknout do světa přesahujícího rozumové i smyslové možnosti. Dalším symbolem hnutí je duha, která má znázorňovat most mezi lidskou duší a velkým duchem vesmíru, kterým je satan. Hnutí pod satanovou korouhví rozprádají své sítě po celém světě s představou, že kráčí k vítězství, ale opak je pravdou. Nic, co je budováno na lži, zlobě, nenávisti nemá dlouhého trvání, stejně jak Hitlerova vláda. Hitler si také napřed podmaňoval jednu zemi za druhou, než zasáhl Bůh a jeho říše se ocitla v troskách. Ať se satan snaží sebevíc, vždy zvítězí nesmrtelný Bůh a satanův svět se zhroutí, protože sám Ježíš stvořil tento svět. Ten, kdo chce poznat skutečný New Age, zasvěť se Bohu a ne satanovi. Satan a Kristus budou vždy stát proti sobě stejně jako dobro a zlo. Stejně tak dokud si někteří stoupenci New Age neuvědomí, že země je plná hříchů o kterých nechtějí mluvit ani proti nim bojovat, nemohou dosáhnout vysněného cíle. Pokud lidé nechtějí, aby New Age zanikl, museli by se napřed chtít změnit, projít cestou pokání, svá srdce naplnit láskou, porozuměním a odpuštěním místo touhy po moci, která plodí jen násilí, samolibost a utrpení. Dnešní způsob života znevažuje základní Boží přikázání. Lidé nechtějí dodržovat zákony, schvalují rozvody, sexuální perverznost, násilí a chtějí se jen bavit a užívat si rozkoší, které nabízí dnešní život. Jen ti, kdo se dají na pokání a uvěří, že se dá žít bez hříchu a lži, budou vymaněny z ďábelského vlivu ještě zde na zemi. Říše či království založena na násilí a útlaku dřív nebo později zanikla, ale Ježíšovo království, které je naplněno láskou, spravedlivostí, nádherou a světlem vždy vítězí. Každé zlo, které se vynoří ze tmy je dřív nebo později zbaveno moci a Boží světlo vítězí. Proto se odvrát' od lákavých myšlenek, pohlédni pravdě do očí a nenech se zlákat vysněným rájem New Age, který vede do satanovy říše. Je to na každém jedinci, pro jakou cestu se rozhodne. Buď se stane synem smrti a okusí její otroctví, nebo vstoupí do Božího království, ve kterém Bůh každého miluje. Cesta k Bohu je sice trnitá, ale na konci této cesty každého člověka čeká radost a pokoj, kterou mu nikdo a nikdy nemůže vzít. Proto pomozte Bohu odvrátit svedené lidi. Otevřete jim oči a zachraňte jejich duši.

Podle Vojtíška všechna náboženství usilují o to stejné. Všechny víry mají sice společný základ, ale není to právě člověk, který si vždy vybere ze všech nabídek jen to, co se mu

právě hodí a co mu pomůže uspokojit jeho potřeby? Kritériem pravdy bohužel nebývá rozumové zhodnocení, ale princip fungování a tím je uspokojení člověka. Lidé touží po něčem novém, co bude kvalitnější, a tak vznikala nová hnutí, která se shrnula do jednoho názvu a to New Age (Nový věk). Protože se nejedná o organizaci, která má přesně stanovené hranice, vznikají obavy z budoucnosti. Vyčerpáváním ekonomických možností se stáváme ekologickou hrozbou a stále se zvyšující kriminalita, agresivita, závislosti, ale také globalizace dělají svět stále složitější. Lidé se přestávají orientovat a mají čím dál větší strach z nejistoty, propadají beznaději, bezmocnosti, přestávají chtít nést zodpovědnost za svá rozhodnutí a jediné východisko, které z této situace vidí, je přechod do jiné dimenze nebo k vlastním prožitkům. Lidé se už nechtějí řídit rozumem. Mají pocit, že rozum vyčerpал své možnosti a příroda v rukou vědy se stává neživým strojem. Hledají nové paradigma založené na citu, ale vidí i cestu v dosud zavrhaných oblastech, jako je parapsychologie, alternativní medicína, biotronika, alternativní psychologie, ale i v netradičních náboženských směrech. Monisté vidí řešení v kosmické energii. Panteismus vidí cestu v náboženských prožitcích. Člověk se může z běžného vědomí dostat do vědomí, které přesahuje smyslové a rozumové chápání. Toto změněné vědomí je odlišné od reality a člověk přestává rozlišovat, co je dobro a co je zlo, ale také se přestává orientovat v čase a prostoru. Nové hnutí už neprosazuje uzavřené doktríny, ale nabízí různé semináře, kurzy a akce, které jsou spíše komerční a směřují k synkretismu. Synkretismus snižuje sektářskou manipulaci a podporuje nedůvěru v instituce. Místo doživotního členství konzumní způsob uspokojení končí platbou. Tak jako Schlinková, i Vojtíšek se zmiňuje o sektách, které jsou nedílnou součástí hnutí a tak jako vše mohou i ony negativně ovlivnit celý lidský život. Například satanismus. Je na pomezí religiozity, ale patří i do sociální patologie. Její stoupenci většinou nemají společnou víru, vůdce, znaky, ani posvátnou knihu. Jediné, co je spojuje, je symbol satana, který je protikladem Boha a vyjadřují tím vzdor, odpor, negaci, anti-postoj k čemukoliv. Satan jim dává sílu od neškodných pubertálních projevů až k vraždám. Satanisté mají většinou psychopatologické sklony a jediné uspokojení nacházejí ve zlu. Příčinou mohou být negativní životní zkušenosti, naivní představy, vymanění se z rodičovské nadvlády, černobílý obraz, který brání vidět realitu, nedostatek kritičnosti a zdravé skepse může vést k odevzdanosti, hledání smyslu života a k odpor k jakémukoliv omezování. Omezování, je vlastně jakýkoliv nesouhlas, proti kterému bojují egoismem a odplatou.

Další typ satanismu, který, aniž si to uvědomujeme, je v dnešní době nejvíce rozšířený, je satanismus, který zavrhuje život, krásu, tradiční hodnoty a dobro. Místo toho prostřednic-

tvím médií, hudby, umění, sportu, her a literatury uznává krev, smrt a násilí. Satanisté chtějí svým chováním co nejvíce šokovat, upoutat pozornost a hlavně vyprovokovat své okolí k prudké a odmítavé reakci, aby měli důvod k odmítavému chování, vandalismu nebo kriminální činnosti. K budování satanistické identity bohužel stačí i silácké řeči, které se mohou časem proměnit v činy. Proto je dobré při setkání se satanistou nepropadat panice a nepodnikat unáhlené kroky. Možná, že tento člověk má jen nemocnou duši, která volá po vyléčení. Proto, pokud chceme respektovat svobodu slova a přitom poukázat na možné negativní působení v jednotlivých sektách, církvích a náboženských skupinách musíme být schopni samostatného a sebekritického myšlení, být odpovědní za své chování, rozlišovat přínos a nebezpečí pro život, a to nelze bez dostatečných informací.

Na rozdíl od Schlinkové a Vojtíška nepíše Rudolf přímo o satanismu, ale o tom, jak se mu vyhnout. Podle Rudolfa Bůh nechce utrpení. Je to člověk, který do života přináší zlo a bolest. Je to neustálá vnitřní nespokojenost mezi tím, co člověk má, a tím, co by chtěl mít, která mu působí utrpení. I kdyby člověk dosáhl absolutního blahobytu, byl by pořád nespokojen. Je to lidská duševní nedokonalost, která působí utrpení. Problém je, že málokdo si uvědomuje, že uspokojení nepřichází zvenčí, ale zevnitř každého jedince. Jen člověk sám sebe může učinit šťastným a pokud se chce stát skutečným synem Božím, nemá praktikovat křesťanství, ale má ho žít. Chce-li se dostat do božského světa, musí přijmout nadpřirozenost. Všichni víme, že každý člověk má hluboko v sobě zakořeněné zlo, ale málokdo si uvědomuje, že nad ním dokážeme zvítězit jen s Boží pomocí, protože Bůh na sebe bere jak naše zlo, tak i naše hříchy, abychom mohli být vykoupeni od zlého. Dalším důvodem, proč vedeme omezený a neúspěšný život, je skutečnost, že lidé nechtějí vidět hranice svých možností. Nechtějí se na sebe podívat do zrcadla, aniž by se podceňovali nebo přeceňovali. Málo kdo si i uvědomí, že překážky jsou varováním a ukazují nám cestu. Například pokud víš, že nikdo nestojí o tvá slova, je to pravděpodobně znamení, abys mlčel, protože větším přínosem ne pro druhé, ale pro tebe bude, když budeš jen poslouchat. Pokud se necítíš někde dobře, je to asi znamení, abys odešel a nevnucoval se. Člověk by měl znát své hranice. Nemůže-li něco změnit, má to přijmout takové, jaké to je. Nejde o rezignaci, ale o uvědomění si svých hranic a jejich přiznání. Proč se ničít. Je potřeba zjistit své silné stránky a uplatnit je pro blaho druhých a společnosti. Lidé volají po absolutní svobodě. Nechtějí být ničím a nikým omezováni. Bůh sice chce vidět svobodného člověka, ale absolutní svoboda, po které lidé touží, by z nich udělala jen divoká zvířata. Svoboda, o které Bůh mluví, je svoboda ducha, ne těla. Svoboda nesmí zatemnit rozum ani ovlivňovat

vůli při cestě k cíli. Pravá svoboda zvyšuje kvalitu vůle a jednání. Člověk by se neměl nikdy vyhýbat ani překážkám. Měl by se každé překážce postav čelem, rozebrat ji a zjistit příčinu jejího vzniku. Jedině tak najde řešení a klid v duši.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce je otevřít lidem oči, aby si uvědomili, jak málo toho vědí nejen o sobě, ale o všem kolem sebe. Vzbudit v lidech touhu po vědění a harmonii. Vždyť je to člověk, který má tu moc měnit a tvořit budoucnost. I přes veškerý pokrok si lidé stále neuvědomují, že život je malý zázrak nejen z křesťanského hlediska. Je zapotřebí, aby se lidé naučili spolupracovat. To znamená fungovat jako celek. Dát životu smysl, hledat pravdu, stanovit si jasné a reálné cíle, nést zodpovědnost za své činy, nespokojit se jen s emocionálním uspokojením, které je krátkodobé, nemyslet na sebe, ale na blaho druhých, a to bez jakýchkoliv nároků. Co nejvíce se přiblížit ke každodennímu životu tak, aby člověk dokázal reagovat a orientovat se v různých životních situacích.

V teoretické části jsem pomocí literatury ukázala, že New Age (Nový věk) vlastně není nic nového, jen lidé jsou stále nepoučitelní a opakuji pořád stejné chyby. Z velkého množství směrů, které patří do Nového věku, jsem si pro tuto práci vybrala environmentalismus, holismus a feminismus. Environmentalismus se opírá o všeobecné vědění a snaží se o vytvoření lepšího člověka, který usiluje o dosažení maximálního přisvojení materiálních a energetických zdrojů k zabezpečení sebe a svého potomstva. Holismus je ve znamení jednoty a harmonie. Vidí člověka jako celek a je přesvědčen, že fyzický svět je propojen s duchovním a má svůj řád. Do feminismu patří různá hnutí, která různými způsoby usilují o rovnost pohlaví. V této práci jsem se zaměřila z pohledu Nového věku i na školství, alternativní školy, objednávku z vesmíru a postmoderní myšlení. Školy se chtějí svým obsahem přiblížit každodennímu životu, aby člověk dokázal reagovat a orientovat se v různých životních situacích. Alternativní školy se snaží poskytnou kvalitnější vzdělání a protože se v těchto školách těžko orientuje, pokusila jsem se o stručný přehled. Pozitivní nebo negativní energii posiluje objednávka z vesmíru a záleží na každém člověku, na kterou se zaměří. Postmoderní myšlení hledá smysl života a místo v něm.

V praktické části jsem pomocí otázek a zkušenosti jak z literatury, tak životních zkušenosti provedla kvalitativní analýzu textů, argumentační analýzu a srovnávání argumentace daných textů.

Pracovní hypotézy mi potvrdily platnost hypotézy, že „Jedině prostřednictvím dobrého vzdělání lze lidi přimět k tomu, aby se zastavili, uvědomili si křehkost a krátkost života“.

Žít v souladu s přírodou znamená začít vnímat krásu, lásku a život. Bolest a utrpení, které nás potkávají, nejsou nikdy bez příčiny. Většinou je to upozornění na chyby, kterých jsme

se dopustili vůči druhým lidem, přírodě nebo společnosti. Veškerý život je jako voda, která je někdy klidná, jindy rozbouřená, ale je vždy v neustálém pohybu a žádný okamžik se nedá nikdy vrátit zpátky. Proto žijme tak, jako by každý den na tomto světě byl náš poslední, ale také, aby po nás zůstalo něco ku prospěchu ostatních. Stejně jako to dělá příroda.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ABRAMSOVÁ, Lynn, 2005. *Zrození moderní ženy*. 180. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury). ISBN 80-7325-060-8.
- BEHENSKÁ, Marie, HECZKOVÁ, Libuše, MUSILOVÁ, Dana, 2010. *Ženy na stráž!*. 1. vyd. Praha 8: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i.. ISBN 978-80-86495-70-5.
- DLOUHÁ, Jana a kol., 2009. *Vědění a participace. Teoretická východiska environmentálního vzdělání*. 1. vyd. Praha 1: Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-1656-8.
- FORMÁNKOVÁ, Lenka, RYTÍŘOVÁ, Kristýna, 2004. *Abc feminismus*. Brno: Nesehnutí. ISBN 80-903228-3-2.
- GAVORA, Peter, 2008. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 4. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN 978-80-223-2391-8.
- GROOTHUIS, Douglas R., 1988. *Confronting The New Age*. Přeložila Alena Koželuhová. 1. vyd. 1995 Praha 5: Návrat domů. ISBN 80-85495-38-4.
- HAUSMANN, Josef, 2005. *Nahota feminismu*. 3. vyd. Ústí n. l.: Reneco. ISBN 80-86563-13-8.
- HAVELKOVÁ, Hana, 2007. *Feministická filozofie*. 39. svazek. Praha: sociologické nakladatelství SLON. ISBN 978-80-86429-68-7.
- HAWKING, Stephen, MLODINOW, Leonard, 2011, *Velkolepý plán*. 1. vyd. České Budějovice: Protisk s.r.o.. ISBN 978-80-7363-362-2.
- HOŠEK, Pavel, 2012. *A bohové se vracejí*. Jihlava: nakladatelství Mlýn. ISBN 978-80-86498-48-5.
- CHŘIBKOVÁ, Marie, CHUCHMA, Josef, KLIMENTOVÁ, Eva, 1999. *Nové čtení světa. I./ Feminismus devadesátých let českýma očima*. 1. vyd. Praha: Marie Chříbková 1999. ISBN 80-902443-6-X.
- JEŽEK, Stanislav, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Albert Boskovice. ISBN 80-85834-60-X.
- JÍLEK, Dalibor, ZERMATTEN, Jean, DOLÁKOVÁ, Petra Ali, SMÉKAL, Vladimír, GAPANY, Riva, BARTUŠEK, David, LAUERMANN, Marek, ČECHOVÁ, Irena, 2013, *Cesty ke škole respektující a naplňující práva dětí*. Brno: ARTRON s.r.o.. ISBN: 978-80-905598-0-6.

KELLER, Jan, 2011. *Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme*. Praha 1: sociologické nakladatelství SLON. ISBN 978-80-7419-059-9.

KONEČNÁ, Martina, 2010. *Cvičebnice k objednávkám z vesmíru*. Olomouc: ANAG, s.r.o.. ISBN 978-80-7263-599-3.

KOYRÉ, Alexandre, 2006. *Mystikové, spiritualisté, alchymisté 16. století v Německu*. Praha: nakladatelství Malvern. ISBN 80-86702-16-2.

KŘÍŽ, Antonín, 2003. *Aristotelés Metafyzika*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Petr Rezek podle grafického návrhu Markéty Jelenové. ISBN 80-86027-19-8.

LACROIX, Michael, 2000. *Co hlásá New Age*. 51. publikace. Olomouc: Centrum Aletti Velehrad-Roma. ISBN 80-86045-43-9. (Soubor čtyř přednášek, které zazněly 6.11.1999 na půdě CMTF UP v Olomouci v rámci semináře).

NOVÁK, Jan, 1913. *Veškeré spisy Jana Amosa Komenského*. IV. svazek. Brno: Ústřední Spolek jednot učitelských na Moravě, v Husovicích u Brna.

OPLETAL, Jaroslav, 1990. *Filozofie a politika T.G.Masaryk 1882-1893*. Praha: Melantrich. ISBN 80-7023-044-4.

PESESCHKIAN, Nossrat, 2000. *Psychoterapie v každodenním životě*. 121. vyd. Brno: Cesta. ISBN 80-7295-010-X.

PRŮCHA, Jan, 1997. *Moderní pedagogika*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o.. ISBN 80-7178-170-3.

PRŮCHA, Jan, 2012. *Alternativní školy a inovace ve vzdělání*. 3. vyd. Praha, s.r.o.. ISBN 978-80-7178-999-4.

RAŠÍN, Jaromír, 1927. *O krátkosti života*. 152. vyd. na Král. Vinohradech: Nakladatelství Ludvíka Bradáče.

RYBA, Bohumil, 1969. *Lucius Annaeus Seneca, Výbor z listů Lucilioví*. 1. vyd. Praha 1969: Nakladatelství Svoboda.

SCHLINKOVÁ, M. Basilea, 1987. *NEW AGE - Nový věk z biblického pohledu*. Praha: LUXPRESS. ISBN 80-7130-009-8.

STŘÍBRNÁ, Magdalena, 2010. *Andělské děti světla*. Olomouc: Fontána. ISBN 978-80-7336-588-2.

ŠILER, Vladimír, 1996. *Co je to New Age?*.

ŠTAMPACH, Ivan Odilo, 2010. *Na nových stezkách ducha*. Praha 3: Nakladatelství Vyšehrad, spol. s.r.o.. ISBN 978-80-7429-060-2.

VALENTA, Josef, 2006. *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. 1. vyd. Kladno: občanské sdružení AISIS. ISBN 80-239-4908-X.

VOJTÍŠEK, Zdeněk, 1998. *Netradiční náboženství u nás*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-7041-099-X.

<http://uloz.to/xgxNPdc/co-my-jen-vime-avi>, (18.3.2014)

<http://uloz.to/x4Q1F7Rj/the-secret-tajemstvi-cz-dabing-avi>, (4.2.2014)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jensk%C3%BD_p1%C3%A1n (27.3.2014)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Freinetovsk%C3%A1_%C5%A1kola (27.3.2014)

<http://uloz.to/xrLRTRYt/stesti-a-samanismus-jaroslav-dusek-a-dalsi-v-poradu-kosmopolis-ct-mp4> (5.3.2015)

<http://uloz.to/xGn2F9Ub/jaroslav-dusek-pjer-la-sez-alan-vitous-4-dohody-cele-predstavenie-360p-mp4> (5.3.2015)